

Душанка Точанац Миливојев

Le français pour nous 4

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК ЗА 8. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
ЧЕТВРТА ГОДИНА УЧЕЊА

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ • БЕОГРАД

Рецензент

Живана Баратовић, професор француског језика у Основној школи „ Милан Муњас“
у Убу

Уредник

Соња Максимовић

Одговорни уредник

Слободанка Ружичић

За издавача

Милољуб Албијанић, директор и главни уредник

Садржај

Уводна реч	5
Dossier 1 <i>Vivre ensemble</i>	13
Dossier 2 <i>Lire avec plaisir</i>	28
Dossier 3 <i>Connaître notre planète, la Terre</i>	42
Dossier 4 <i>Apprivoise-moi, s'il te plaît</i>	54
Dossier 5 <i>Un esprit sain dans un corps sain</i>	65
Dossier 6 <i>Toujours plus loin, toujours plus vite</i>	76
Dossier 7 <i>Paris : Les monuments à travers l'histoire</i>	86

Уводна реч

Уџбеник *Le français pour nous 4* намењен је ученицима осмог разреда основне школе, односно наставницима који наставу изводе по важећем Правилнику о плану образовања и васпитања и програму образовања и васпитања Просветног гласника, Службеног гласника Републике Србије. Заједно са уџбеницима за пети, шести и седми разред, који носе исти наслов, овим уџбеником се наставља и окончава серија предвиђеног педагошког материјала – књига за ученике, радна свеска, приручник за наставнике, припреме за наставу и додатни аудио-материјал – предвиђеног за реализацију новог програма реформисане наставе француског језика као другог страног језика који је инкорпориран у наставни курикулум од петог до осмог разреда и који је сукцесивно у употреби од 2007. године. Овом серијом *Завод за уџбенике* ставља на располагање ученицима и наставницима дидактички материјал за реформисану наставу француског језика као другог страног језика који је одабран и приказан према актуелној методологији извођења наставе у условима школског система.

Потреба за променом раније употребљаваних уџбеника новим условљена је најпре новим планом и програмом који је уведен у наставу на основношколском нивоу од 2007. године и којим је дефинитивно одређено учење два страна језика у основном образовању: први током целог основношколског циклуса, други од петог до осмог разреда. Дефинисан простор и време за стране језике дао је ауторима уџбеника прилику да са више објективности предвиде наставну грађу којом ће наставници испунити предвиђено време наставе заснивајући је на прописаној и савременој методологији заснованој на теоријским поставкама комуникативног приступа. Отвореност комуникативног приступа ка потребама ученика и ситуацији у којој ученик учи а наставник организује наставу, утемељила је основе концепцији серије уџбеника *Le français pour nous*. У сваком обрађеном детаљу, ови уџбеници дати су у континуитету и као такви представљају целину једног поступка који је распоређен на неколико хијерархијски приказаних јединица. Свака од тих јединица, дакле сваки уџбеник из ове серије, састоји се из више елемената: књига текстова и радна свеска су елементи које ученик користи у наставном процесу, снимљени текстови као комплементарни елемент за ученика, а обавезан за наставника и за сам наставни процес, док су приручник као и припреме наставних целина намењени искључиво наставницима.

Сваки наставник пред новим уџбеником осећа извесно подозрење. Уџбеници засновани на комуникативној методи нису једноставни ни по изгледу нити по концепцији, нарочито не ако наставник није усвојио кодекс понашања прописан комуникативним приступом. То међутим не значи да само одабрани могу да се прихвате посла и да успешно савладају новопонуђене наставне материјале. Сваки савесни наставник прочитаће виђење једног могућег наставног поступка који је изложен у приручнику, следиће понуђене савете и упутства, или ће одлучити да, на основу свог сопственог искуства и реалне ситуације у

којој изводи наставу, прилагоди предложене поступке сопственом виђењу и посебним, објективним могућностима. У настави страног језика најбитније је да се реализује програм предвиђен за један наставни сегмент, а под овим подразумевамо потребу да ученици науче одређено градиво које ће им служити као основа да прате наставу на ступњу који следи. Дакле, отвореност комуникативног приступа дозвољава варијације у наставном поступку, али условљава исти циљ који се односи на обавезну реализацију предвиђеног језичког и културолошког знања. Управо то питање о обавезној реализацији језичког и културолошког знања предвиђеног за основношколски ниво, не сме, ни за ученика нити за наставника, да представља завршни циклус једног образовног програма, већ тренутак када треба извести рекапитулацију на основу које би се могло судити о постигнућима ученика које они преносе у даље образовне циклусе. Другим речима, са завршним осмим разредом и програмом постављеним за наставу француског језика као другог страног језика, никако не смемо сматрати да је процес учења језика завршен. Напротив, процес је тек започет а наставак следи на неком другом нивоу који ће се надоградити својим програмом на основи која је постигнута. Али овде је постављено питање о тој основи као о обавезној реализацији предвиђеног језичког и културолошког знања. Збиља, имајући у виду најразноврсније ситуације у нашим школама, пре свега њихову опремљеност али и присуство наставника, његову професионалну едукацију, спремност и посвећеност задатку просветног радника – на постављено питање није једноставно одговорити. Међутим, да нисмо хтели да говоримо о томе не бисмо га ни постављали. Наиме, сви ми који радимо у настави језика, посебно у настави у школском систему, суочени смо са безброј питања на које никаква наука не даје одговоре, те их морамо тражити у сопственом искуству. С друге стране, врло често, и методолошким принципима и нашем искуству супротстављају се административне одредбе изречене у наставном плану или у програму. Тако су, на пример, у овим документима лексичке јединице сведене на нумеричку вредност, три стотине или пет стотина речи, зависно од програма, али на питање о томе шта се рачуна у једну реч, да ли је *savoir* једна реч са свим својим формама или је свака форма посебна реч, да ли су детерминативи, везници и предлози посебне речи, како бројати посебна значења једне речи – нема објашњења.

Друго што отежава сумирање приказаних датости у овој серији, али и у другим уџбеницима састављеним по принципима комуникативног приступа, јесте разуђеност и отвореност саме концепције. Одбацавање прогресије у сваком сегменту, посебно у граматички, фокусирање на принцип говорних функција као на исход и постигнуће, оставља много празног простора око себе који, претпоставља се, треба испунити потребним знањима у неком касније одређеном тренутку. Могло би се рећи да је принцип говорних функција заснован на принципу учења по концентричним круговима, што је блиско начину усвајања матерњег језика те самим тим и добро, али, чини нам се да овај метод учења, који мора да прихвати и призна различит одзив ученика у процесу учења, оставља сумњу у односу на исправност евалуације која се актуелно примењује, односно у односу на једнакомерност усвајања оног језичког и културолошког знања које се сматра обавезом и почетном тачком у даљем наставном циклусу.

У уџбеничкој серији коју представљамо употребљено је апроксимативно две хиљаде речи, у зависности од тога како их бројимо. Ми смо их бројали екстензивно, можда управо зато нисмо у стању да их егзактно прикажемо. Морамо признати да се током састављања уџбеника нисмо обазирали на присуство и број речи. Врло нам је угодно било да се у овом сегменту држимо аутентичних докумената, без обзира на то које су речи у њима присутне, само да се тим документима изрази језичка функција која нам је циљ, а било нам је посебно важно и то да се она прикаже у различитој форми и на начин који је едукативан и привлачан узрасту ученика. Међутим, када смо, после завршеног уџбеника за осми разред направили општи речник и упоредили га са основним речником француског језика (Georges Gougenheim) могли смо са задовољством констатovati да је лексичка функционалност у потпуности задовољена. Ту нема ничега што је повезано са ауторовом вештином. Реч је о томе да сваки језик функционише по одређеном систему, да се речи понављају по том систему, те да је узорак, а то су присутни аутентични текстови у уџбеницима, управо само показао једну од језичких закономерности, те да је наше пребирање до цифре од три стотине или пет стотина речи стварно излишно.

Исти је случај са граматичким правилима. За разлику од лексике, граматичка правила једног језика чине затворени систем, што значи да је њихов број дефинисан. Може се чак рећи да се извесне граматичке појаве потискују из употребе, као што је на пример случај са формама сибжонктива, док се у употреби одржавају једноставнији и функционалнији облици. Из овога се да видети да и граматика има своју фреквенцију, те сходно томе, у овој уџбеничкој серији следили смо законитости које намеће одабрани узорак. У почетним уџбеницима никаква граматичка номенклатура није приказивана. Препустили смо настави матерњег језика да развије граматичко-логичка знања односно размишљања ученика пре него што смо почели да се служимо граматичком терминологијом. Тако у првих скоро 140 часова није употребљен ниједан граматички термин и веома мало је дат парадигматски приказ правила. Све је сведено на систем запажања и употребе по приказаном моделу. Граматичке датости на које смо скренули пажњу ученика произлазе из приказаних говорних чинова и представљају основу француске граматике; те датости, дакле, имају врло високу фреквенцију у употреби, а при том, ученици са нашег говорног подручја не познају их као граматички појам. Реч је, пре свих других, о детерминативима именица које смо у том првом периоду од 140 часова оставили на нивоу посматрања да бисмо их тек после тог периода приказали као граматичку датост. У моменту када смо унели у уџбенике граматичко објашњење једне појаве, та појава је дуго пре тога била у употреби, дакле присутна у употреби. Искрсло је тада питање како да наставник објасни ученицима граматичке појаве које ученици не препознају на основу граматике која им је позната када заправо за тај појам немамо адекватан термин у језику којим говоримо. Да бисмо били јаснији, ево примера: појам именице је идентичан у оба језика, али појам члана, посебно када говоримо о партитивним члановима или сажетим члановима, да не поменемо терминологију која је везана за глаголске облике, сви ти термини, чак и преведени, не значе ништа за наше ученике, јер они немају одговарајуће појмове у арсеналу њихових граматичких знања на које би се могли ослонити. Ученици би морали да схвате да су граматички системи језика у мањој или

већој мери различити па самим тим да постоје и неке термилошке посебности. За неке граматичке појаве у француском језику, ми, у нашем језику немамо адекватних замена, али веома је важно да на овом нивоу ученици схвате употребну вредност тих појава, а посебно оних разлика које се крију под истим називом. Не смемо дозволити да наши ученици упоређују употребу времена као што су импфект, плусквамперфект или аорист са француским временима који се исто или слично зову. То би било не само погрешно већ и штетно. Граматичко знање и граматичка логика се врло споро формирају, током целог школовања и уз помоћ других језика које ученици уче, посебно матерњег. Ово је један од основних разлога што граматичко знање није адекватна основа за евалуацију језичких знања. Граматика јесте у функцији говорних чинова, али једино су говорни чинови валидни за процес комуникације. А у овој серији обрађени су сви основни говорни чинови који омогућују свакодневну комуникацију, као што су идентификовање појмова и лица, идентификовање места и времена (садашњост, прошлост и будућност), исказивање мисли и осећања, воље и намере, односа према људима и догађајима, животињама и предметима, затим сложеније семантичке вредности као што је релативизација, негација, интерогација све до хипотетичних питања и одговора на њих. Граматика говорних чинова преточена је у граматику која је понуђена ученицима, понекад као обично уочавање начина на који се саопштава неко значење, понекад уз додатна објашњења, све у зависности од ступња учења, и без устаљене прогресије или уопштавања. Тако, на пример, облици презента глагола нису обрађивани као целовита категорија, већ као појава везана за један глагол, што доводи до тога да се у многим лекцијама презент неког глагола обрађује истовремено када и неки сложенији граматички појам. Дакле, од граматичког знања ученици су могли да стекну преглед правила која одређују начин функционисања именичке синтагме, основних правила глаголске синтагме (повезивање глагола са субјектом, објектима и допунама), основна правила повезивања у сложеној реченици, при чему је указано на усклађивање временских облика имајући у виду деиктички принцип усаглашавања односа међу временима, затим је обрађена хипотетичка реченица исказана у садашњости, а модус *subjunctif* приказан је као облик обавезан у одређеним граматичким повезивањима. Покушај да се докучи значење овог модуса био би узалудан на овом узрасту, што ипак не значи да је могуће заобићи га у комуникацији. О модусима генерално није било речи у овим уџбеницима. Наравно, њихово присуство се није могло избећи: инфинитив је фреквентна форма која прати глаголски облик и навицавање на такав начин размишљања велики је помак у прихватању новог система размишљања. Партиципи су посебан проблем јер их нема у матерњем језику ученика и једно интензивно посматрање и уочавање присуства и значења ових облика било би значајно у процесу савладавања француског језика. Бројна индикативна времена која се уместо видских форми у српском језику распростиру на временској линији и на тај начин исказују односе међу збивањима, пружају хаотичну представу коју говорници сваког словенског језика тешко усвајају. Током целе серије уџбеника указивали смо на свршена и не-свршена значења појединих облика и на односе који су успостављени између садашњих, прошлих и будућних времена, а посебно на односе између прошлих времена, о чему је експлицитније дато објашњење у последњем уџбенику.

У уџбеницима страног језика језичка грађа је приказана парцијално. Ма колико простора да је дато овој настави, страни језик ће у најбољој варијанти помоћи ученицима да овладају основним знањима. Другим речима, настава језика не може бити завршена са завршним разредом школе. Међутим, квантитет и квалитет стеченог знања је улог у учење које ће уследити после школе у било ком виду: у другој школи, на курсевима, или у виду самосталног учења за шта смо их припремали током свих ових година учења у школи. У том смислу није свеједно са којим пакетом знања ученик завршава предвиђени наставни циклус. Да би било јасније, направићемо поређење између усвојене лексике и усвојене употребе синтаксичких форми. Да би сазнао значење једне речи која је, рецимо, глагол *savoir* дат у инфинитиву, ученик ће се послужити речником; али да би разумео његов облик *ils sauront*, речник му неће бити од помоћи. Један од елемената на који се сваки посебан језик ослања и који се не може одвојити од свеукупних знања које ученик треба да понесе са собом по завршеном школовању, а који је изузетно значајан у наставном процесу, јесте цивилизација или култура земље у којој се говори тим језиком. У почетним уџбеницима из ове серије елементи француске цивилизације су били информативног карактера. Временом тај детаљ је постао носилац језичких знања, а како смо у те цивилизационе карактеристике француског језика уградили и општа начела савремене европске цивилизације, то се може рећи да се текстови заступљени у уџбеницима одликују високим едукативним степеном. Од основних појмова, као што су на пример широм познате грађевине у Паризу, преко историјских споменика и историјских личности, географских особености, сликарства, књижевних ликова све до француске шансоне, спорта и савремене идеологије – право човека, право детета, екологија – све је то уграђено у корпус знања на који се ослања учење језика по овој серији уџбеника. Стога верујемо да је избор текстова које смо приказали вишеструко користан и у функцији наставних циљева.

Уџбенички комплет за учење француског језика у осмом разреду основне школе представља континуитет наставног градива које је приказано у претходним уџбеницима ове серије. У формалном смислу, комплет чине књига, радна свеска, приручник и пратећи аудио-материјал. Садржина књиге преноси се на пратеће елементе, тј. на радну свеску и озвучене материјале, а поступак у излагању уједињеног наставног материјала понуђен је у *приручнику*.

Реализација исхода за овај ниво учења понуђена је у седам целина које покривају 72 часа наставе предвиђених школским планом. Ради континуитета, целине смо назвали досијеима, термин преузет из француске дидактике. У књизи коју користе ученици и наставници, садржина сваког посебног досијеа приложена је иза наслова на почетним страницама, уз приказ слике неког познатог сликара импресионисте о коме су такође дати основни подаци. Структура досијеа уједначена је у свим понуђеним сегментима, односно у свим деловима уџбеника. Унутар појединачних досијеа структура се огледа у фрагментима који су намењени остваривању одређених исхода:

- дијалог и говорни чинови приказани у различитим ситуацијама;
- прозни текст којим је проширена тема дијалога;
- језичке функције тематски повезане са претходним текстом;

- приказ појединих граматичких правила односно систематизација дискусивних и граматичких правила;
- аутентичан текст са пригодном темом намењен разумевању информација у контексту веће целине и интерпретацији добијених информација;
- посматрање и препознавање лексичких и синтаксичких елемената којима се аутор послужио да пренесе информацију у претходно обрађеном тексту.

Као додатни сегменти, у зависности од тематике, могу се наћи кратки текстови који објашњавају културолошке појаве, административне системе, или су дате рецитације, песме и стрипови.

Уз сваки текст је приложена у преводу лексика, а посебно су истакнуте лексичке јединице или искази које ученици треба да запамте и употребљавају.

На крају уџбеника у виду првог анекса приложена је листа промене глагола у облицима *présent, futur, passé composé, imparfait, plus-que-parfait* и *conditionnel présent*, а у другом анексу приложена је проширена листа речи и њихових преводних еквивалената.

Радна свеска прати књигу за ученике и формално и типом вежбања. Сваки досије је тематски повезан са радним задацима које називамо *Activités*. У њима су постављени захтеви који подстичу развијање језичких функција као што је разумевање на слух, интерпретирање садржаја текстова датих у уџбенику, затим граматичка вежбања и усвајање основних правила граматике, а у основним цртама и ортографије. Вежбања су подељена у две групе – основна и додатна. Ова прва, упућена су свим ученицима који постижу позитиван успех, док се додатна вежбања могу обрадити са свим ученицима који показују просечан успех у овом предмету, али ученике који не показују посебну склоност или вољу да вежбају мало више – не треба оптерећивати и одузимати им време које би могли да посвете другим, њима интересантнијим предметима.

Уџбеник који је заснован на комуникативном приступу у настави језика не може се замислити без визуелних представа и аудио-снимака. Стога је у овом уџбенику дат велики број илустрација и фотографија на које се ослања наставни процес. Текстови, у зависности од карактера и намене, снимљени су у целини, те могу послужити као аутентични говорни израз који ученицима служи као матрица коју примењују у свом сопственом говору и изговору. Песме које се певају преузете су са оригиналних снимака и дате су у целини, што није увек случај и у тексту књиге. Једна вежба из радне свеске, чији је циљ вежбање разумевања и уочавања основних информација, приказана је само на снимку и у овом приручнику. Дакле, текст те вежбе за ученике постоји само у гласовном облику, док се приказивање тражених информација даје у писаном облику.

Приручник је намењен наставницима. Као и у претходним уџбеничким комплетима и овде је дато једно виђење реализације наставног процеса који обухвата свих седам досијеа уџбеника, радне свеске и снимљених текстова. У наставном поступку, управо зато што не можемо да предвидимо стање у свакој школи, сваком одељењу и индивидуални став сваког наставника, определили смо се да дамо виђење приступа у фрагментима које треба обрађивати; то значи да време које смо предвидели за рад на неком фрагменту не мора да буде реално за сваку школску ситуацију. Са неким ученицима наставник ће морати више да вежба, спорије да предаје, више времена да утроши и приликом тумачења

чења и приликом увежбавања. То је разлог што смо сегментирали час на три фазе: свака фаза подразумева један фрагмент који треба обрадити, а уколико ситуација не дозвољава да се сва три обраде у току 45 минута, наставници могу лако да планирају шта ће пренети на следећи час. Део часова неангажованих приказом поступка у овом приручнику омогућује да и време обраде и време увежбавања буде дуже од предвиђеног. Оно што је битно јесте да приручник даје континуитет по коме треба реализовати разне делове једне лекције и повезује те делове са одговарајућим вежбама датим у *радној свесци*.

Разумљиво је да наставник може следити понуђени поступак, може га модификовати према свом виђењу, а може га сасвим преиначити на начин који ће бити доступнији ученицима. Оно што не би смео себи да дозволи јесте да прескаче и насумично одабира делове које ће обрађивати под изговором да је ово лако а ово тешко. Све што се у језику не зна је тешко, све што се зна је лако. Да би се исходи постигли, то јест да би ученик на крају школске године овладао језичким функцијама које представљају карику између оног што је претходно научио и онога што ће учити на следећем нивоу, потребно је да оствари континуитет који ће му то омогућити. Иако је целокупни систем уџбеника из ове серије заснован на концентричним круговима, свако ново сазнање уланчано у основама претходних знања и сједињено са оним што је претходило, води ка остварењу исхода предвиђеним за овај период учења и наставе на нивоу основне школе.

У реализацију ове серије уџбеника – од петог до осмог разреда – уложено је много труда. Није реч само о аутору већ и о рецензентима и лекторима чија су имена у импресуму, али и о великом броју уредника који су на овај или онај начин интервенисали да би уџбеници били естетски обрађени и коректно представљени јавности. Осећај колегијалности нам налаже да поменемо имена оних са којим смо највише сарађивали и чији је допринос у овом пројекту врло значајан. У истој равни истичем две особе, Живану Баратовић и Соњу Максимовић. Не само зато што су обе припадале једној истој и успешној генерацији студената француског језика којима сам ја предавала на Филозофском факултету у Новом Саду, признајем да је и због тога моје задовољство велико, мада апсолутно верујем у своју објективност када их овде помињем. Живана Баратовић је професор француског језика у једној основној школи, и током свих година мог рада на уџбеницима она је пратила, уз строгу контролу, могућност реализације предвиђених задатака. Та њена активност преточена је у додатни приручник, чији је она аутор у седмом и осмом разреду, а који се односи на Припреме за извођење наставе француског језика. Аутор припрема у петом и шестом разреду је професор француског језика у основној школи Марија Блажић. Соња Максимовић је уредник Завода за област француског и других романских језика; она је савесно преиспитивала сврсисходност осмишљене концепције и сваког сегмента који је уграђен у реализацију лекција, да не помињем пажњу коју је, после свих учесника у компоновању лекција, посветила естетици сваке странице књиге и исправности текстова.

У нашим настојањима да ученицима приближимо уџбенике помогли су нам сви они који су проналазили одговарајуће фотографије и они који су радили на њиховом усаглашавању са текстовима; као посебно важно, наводим овде

име Миомира Томића, који је са великим ентузијазмом прихватио да илуструје уџбенике за пети, шести и седми разред, и који је својим луцидним примедбама на наше захтеве, допринео да његове дивне слике имају и савршену функционалност. Уџбеник за осми разред осликала је Мирјана Пановски.

За успешност ових уџбеника заслужан је и део редакције за озвучавање уџбеника коју води Радмила Раденковић, уредник за наставна средства, као и сви они млади људи који су са много ентузијазма посудили своје гласове ликовима које смо сусретали у различитим околностима. Захвална сам свима на доприносу. Подразумева се, све мањкавости присутне у серији, треба приписати аутору.

Dossier 1

Vivre ensemble

Досије 1 садржи:

Теме: разговор о проведеном распусту на мору, у селу, на планини, у неком другом граду; сусрет у новој школској години; живот у школи, различитост у понашању, потреба за заједништвом и пријатељством

Комуникативне функције: успети, поштовати, поделити с неким, размени

Форме текстова:

- прозни текст: *Quelle chance, l'école ; L'école en France*
- дијалошки текст: *En début d'année scolaire;*
J'aimais pas les écoles où il y avait que les garçons
- монолошки текст: *À la rentrée*
- рецитација: Jacques Prévert, *Le Cancre*

Граматика: *Pronoms personnels; négation; genre des adjectifs*

Познавање цивилизацијских садржаја:

слика Paul-a Césanne-a; песма: Jacques Prévert, *Le Cancre*, школски систем у Француској.

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *En début d'année scolaire*

Тема: Описивање једног догађаја

Прва фаза

Налазите се на почетку нове школске године која је уједно и последња година учења француског језика на основношколском нивоу. По претпоставци, а на основу језичке грађе која је понуђена у претходним уџбеницима, на основу броја часова француског језика који су ученици имали током претходних година, најзад и на основу вашег личног ангажовања – ученици, у највећем броју, владају знањем које је довољно за рад у осмом разреду. Ипак, будимо обазриви на овом новом почетку, најмање два месеца вас раздвајају од последњег часа, а

тешко је претпоставити да су ученици током летњег распуста имали контакта са материјом коју предајете.

Друга фаза

Да бисте направили увод за дијалог *En début d'année scolaire*, поставите питање ученицима да ли има нових ученика у њиховом разреду, распитајте се одакле су дошли, како се зову и друге једноставане ствари на које могу да одговоре. Затим се распитајте о старим ученицима, да ли су сви ту, ако некога нема поставите питање зашто, где је отишао итд.

Затим приступите обради дијалога: илустрација приказује сусрет ученика у школском дворишту, али ће, због новог илустратора и другачијег стила ученицима бити теже да прате ликове који су у претходним уџбеницима носили говорне активности. Ипак, констатујте:

C'est le début de l'année scolaire, nos amis sont dans la cour de l'école, tous sont là sauf Monique. Vous allez écouter de quoi ils parlent.

Пустите снимак дијалога, он садржи једноставне реченице и речи на основу којих ће ученици потпуно разумети тему о којој се говори.

По ранијем поступку, оставите мало времена ученицима да сами раде на дијалогу, то ће можда бити први сусрет с француским текстом после летње паузе. Уз помоћ преведених речи испод текста, посебно овог пута уз помоћ наставника, ученици треба да растумаче значење, а да после тога, преслушавајући снимак, науче коректно да изговоре реплике. После паузе коју су имали, могуће је да њихов изговор не буде добро постављен а интонација прилагођена интонацији матерњег језика. Уз озбиљно вежбање, они ће брзо повратити квалитет свог знања. Немојте примењивати шаблонске вежбе понављања, заснујте вежбе на размени реплика дијалога, понављајући они ће се удаљавати од текста и све више коректно казивати сегменте које размењују са својим другом.

Трећа фаза

У намери да подстакнете ученике да се поново посвете настави француског језика, треба смислити нешто што ће их довести у контакт с језиком, али што им неће бити тешко и одбојно. Можда би то могла да буде прича о неком интересантном догађају с летовања. Тему о летовању смо исцрпили у ранијим текстовима, што олакшава приступ који је предложен: испричајте им неку причу, опишите неки доживљај који вам се десио, вама или вашим пријатељима, током лета. Доживљај треба да буде интересантан да би привукао њихову пажњу. Ипак, у тој причи употребите све речи и структуре које су потребне за преношење дате информације, чак и оне непознате које се могу препознати у контексту.

На пример:

Vous avez bien passé les vacances ? Où êtes-vous allé ?

Je suis allé/e à la mer ; je vais vous raconté ce qu'il m'est arrivé pendant les vacances.

Donc, je suis allé/e au Monténégro dans un village au bord de la mer avec mes ami/es. Il a fait beau, on passait la journée sur la plage, on nageait, on plongeait, on sortait le soir. Un jour, nous avons appris qu'il y avait un bateau touristique qui transportait les touristes de Bar à Bari, donc en Italie. Nous avons décidé de faire un voyage en Italie en bateau.

Ово је само увод у причу коју треба наставити тако што ће ученици постављати питања.

Дакле, подстакните ученике да вам постављају питања о догађају који сте испричали. Питања могу бити врло једноставна:

Où est la ville de Bar/ de Bari ? Vous êtes allés à Bar ? Pourquoi le départ du bateau était de Bar ? À quelle heure le bateau est-il parti de Bar/ arrivé à Bari ? Comment est la ville de Bar/ de Bari ? Qu'est-ce que vous avez visité à Bari ?

Састављајте одговоре према њиховим питањима, на пример, одредите земље у којима се налазе поменути градови, наћи ће се свакако ученици који то знају па у тим случајевима препустите њима одговор, не пропустите да их подсетите да је у Бару велика лука из које свакодневно полазе бродови за Италију, затим да је Бари један леп стари италијански град на Јадранском мору, такође лука, врло привлачан за туристе. Ако то може бити интересно, унесите у своју причу и чињеницу да је у катедрали у Барију сахрањен Свети Никола. Поред ових чињеница, пажња ученика може бити привучена и самим путовањем бродом, искористите све што се пружи у датој прилици да би се ученици што више анимирали.

Саветујте ученицима да код куће припреме излагање на основу својим могућности о свом летевању а да се припомогну питањима и сугестијама датим у *Activité 1* под а.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *À la rentrée*

Тема: Протекли распуст, почетак школске године

Прва фаза

Час можете почети разговором о летњем распусту, али опрезно. Наиме, ученици нису у најбољој форми, дуго су били одвојени од школе, учинак заборава може да буде већи код једних мањи код других, а осим тога једни могу да имају помоћ ван школе, други је немају. Све у свему, они су на различитим нивоима знања и на почетку школске године морате се трудити да се поврати њихов прави ниво знања. Стога, не би требало форсирати напредне ученике на штету времена ученика који су стидљиви и несигурни. Наравно, не треба ни запостављати боље ученике, треба им једноставно дати реч у оној мери која ће бити корисна и за друге.

Дакле, ученици су имали за задатак да припреме да говоре нешто о свом летњем распусту. Неће бити тешко да одговоре на питање:

Qu'est-ce que vous allez me dire de vos vacances ?

Ово је неутрално питање, њиме се не намеће одговор. Једни ученици ће одговорити да су били на мору, други на планини, трећи код бабе и деде, а у нашим приликама највећи број је остајао код куће. Процените ситуацију које питање даље да поставите, али немојте дозволити да један прича а да други ћуте. Искористите први одговор који, модификован или само поновљен, могу да дају и други ученици. Многима од њих ће управо та прва изговорена реченица бити подстрек за даљу активност.

Друга фаза

Обновите дијалог. У наставку после увода можете прећи на обраду текста *À la rentrée* на 7. страни уџбеника. Реч је, дакле, о неколико монолога о проведеном распусту. У принципу, у овим исказима појединих ученика, нема ничег новог, односно непознатог. Монолог не би требало да представља проблем разумевању, јер, ако је ученицима изражавање француским језиком на почетку школске године потиснуто због летње паузе, то није случај и са разумевањем. Оно остаје на нивоу стеченог знања. Стога, ослоните се на снимак. Доста сте искористили тему о распусту, сада треба слушати шта други кажу.

Најприкладнији начин обраде уводних текстова, а и свих нових, и најједноставнији и за наставника и за ученике је онај уз помоћ звучних снимака. У овом уџбенику је CD на располагању свим ученицима. Наравно, у нашим школама и разним срединама, поставља се питање да ли је доступан апарат за репродуковање снимака у школи, а посебно да ли га поседују ученици и у којој мери. Током наставе наставник се мора прилагодити овој чињеници: ако сви ученици имају могућности да преслушавају снимке, и уводни часови и утврђивање ће бити олакшано, ритам наставе на часу може бити бржи зато што се увежбавање и дијалога и текстова предвиђених за читање делимично може обављати индивидуално. Тежи је случај у оној средини у којој ученици немају могућност преслушавања снимака, а знамо да је таквих средина много у нашој земљи. Најтеже је ипак, ако наставник нема на располагању могућност употребе аудио-материјала у самој школи. У том случају, и при обради и при увежбавању, мораће да се ослони на свој сопствени глас.

Упозорите ученике да пажљиво слушају снимак на коме је репродукован текст *À la rentrée*. Немојте дозволити да ученици чују текст више од два пута, чак их треба научити да то буде само једном. Међутим, имајући у виду ситуацију на часу, морамо водити рачуна о њиховој концентрацији која је при првом слушању углавном површна. При другом слушању они су пажљивији, али их не навикавајте да на часу могу бескрајно слушати снимак текста, то би било узалудно губљење времена.

Оставите их затим да сами у себи прочитају текст да размисле о значењу, да констатују које им речи или изрази ометају потпуно разумевање исказа, па и да се консултују са другом о неком непознатом изразу. Прекините их после десетак минута, можете им поново омогућити да чују текст.

Трећа фаза

Пређите на читање. Прво читање треба да иде уз тумачење детаља које ученици нису разумели и које је потребно да протумаче уз вашу помоћ. Затим увежбавајте читање, опет опрезно, за многе од њих можемо претпоставити да је ово први сусрет с текстом после два месеца.

Немојте захтевати да сви ученици читају, и то је губљење времена и успоравање ритма у одвијању наставе. Ако ученици нису савладали читање до овог нивоа, прибегните хорском читању после неколико индивидуалних читања, и наравно, захтевајте да читање текста утврде код куће, до следећег часа када ћете опет захтевати да читају текст.

Циљ је, у овом делу часа, да поставите неколико питања на основу обрађених монолога. Али, овде се мења однос: ученик сада говори о трећем лицу, *il/elle*. Са овим разговором почећете следећи час, а за сада захтевајте само да вам одговоре на питања:

Dominique, (le garçon blond) où a-t-il passé ses vacances ? La fille au chapeau, où a-t-elle passé ses vacances ? Monique, où a-t-elle passé ses vacances ? Pascal, où a-il-passé ses vacances ?

За одговоре на ова питања ученици се могу послужити оним што пише у тексту, само морају извршити трансформацију облика с обзиром на треће лице.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Quelle chance, l'école*

Тема: Пријатељство

Прва фаза

Ослањајући се на претходно обновљене теме о распусту и о школи, можете почети час ослањајући се на излагања оних ученика који могу самостално да саставе неколико реченица о свом летовању. Даље, уз помоћ наставника, и други, мање самостални ученици, могу да говоре о догађајима током распуста. Затим, подстакните ученике да размишљају о повратку у школу постављањем обичног питања:

Les vacances sont, donc, finies, vous êtes à l'école avec vos camarades et vos professeurs. Que préférez-vous, l'école ou les vacances ? Quelle est la différence entre l'école et les vacances ? Vous ne vous ennuyez pas quand vous ne faites rien ? Vous n'êtes pas bien avec vos copains ?

Разумљиво је да ћете добити одговоре који неће помоћи да разговарате о заједничком животу у школи, што је тема ове лекције, али покушајте да на основу фотографија приказаних уз текст прикажете школску атмосферу и задовољне ученике.

Observez les photos ; que représentent-elles ? Тражите да ученици прочитају текст испод слика. Помозите им да схвате да је реч о школама у неким далеким

географским крајевима за које они можда никада чули нису чули. То је прилика да научите ученике да се сналазе радећи на тексту. На првој слици, на основу потписа лако ће утврдити да је у питању школа у Француској у неком месту са само 450 становника; дат је чак и географски положај тог места. Испод других слика дати су географски подаци (Сенегал, Перу, Високи Атлас) на основу којих се може препознати у коме је делу света приказана школа. Питајте ученике на ком је континенту Перу, Сенегал, шта је Високи Атлас, где се налази. Изговор географских појмова чућете на снимку приликом преслушавања текста; најзад, покушајте да разговарате о тим ученицима који су приказани, ако не на француском онда на српском, јер циљ је да укажете на њихово заједништво, заједнички рад, задовољство што су ученици и што раде нешто корисно.

Друга фаза

Приступите обради текста *Quelle chance, l'école*. Према уобичајеном поступку, ученици треба да саслушају снимак текста, или у недостатку снимка, наставник ће га прочитати јасно и гласно. Затим ће ученици сами радити на тексту, а реч је првенствено о његовом разумевању. Они ће при том користити непознате речи дате на дну странице, могу се послужити речником датим на крају књиге, могу се консултовати са другом, а ако све то не успе имаће прилике да траже и наставниково објашњење. Битно је да ученици раде ефикасно, без губљења времена, у радној атмосфери и сарадњи. Када буде истекло време њиховог самосталног рада, а то ће наставник одредити према ситуацији у разреду, потребно је да још једном саслушају снимак, овог пута ће моћи више пажње да посвете читању текста и изговору појединих речи и израза, и затим да пређу на гласно читање кратких делова. Иза сваког прочитаног дела, прво ученик који је читао, треба да саопшти шта није разумео у том тексту, а затим и други ученици могу да поставе питања о ономе шта нису разумели. На овај начин цео текст ће бити објашњен, а у давању објашњења учествоваће и наставник и ученици.

Трећа фаза

После кратког увежбавања читања, можете поставити следећа питања:

Est-ce que vous croyez qu'il est difficile de vivre ensemble à l'école ? Quelle est votre expérience, vous aimez votre école ? Vos amis ? Vos professeurs ?

Combien de garçons y a-t-il dans votre classe ? Combien de filles ? Vous êtes souvent turbulents ? Vous êtes sages pendant les cours ? Est-ce que vous êtes liés par l'amitié ? Vous vous disputez souvent ?

Овде су приложена начелна питања, на вама је да их подесите према ситуацији и да их пропратите потпитањима која ће их водити у одређеном правцу. Имајте на уму да одазив на питања неће бити масован, ученици се још увек уходавају после летње паузе, али будите упорни, помажите им да се снађу.

За домаћи задатак ученици треба да преслушају, ако су у могућности, снимак и да на основу снимка науче да читају текст коректно. Затим, да се припреме за разговор на основу питања постављеним у *Activité 1* под *a*. Предвиђен резиме не треба узети у обзир у овом моменту.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: Обрада *À l'école il faut ...*

Тема: Успети, поштовати, поделити, разменити

Прва фаза

Час можете почети обрадом *Activité 1*, под *a*; дакле оном вежбом коју сте задали да проуче код куће. Питања у овој вежби и сугестије које су дате могу да послуже за једну брзу размену информација и учешће свих ученика, јер тема је ученицима позната, а циљ је овде да се у резимеу напишу четири реченице као одговори на питања. Позваћете ученике да то ураде, сада на часу, и да се за дате одговоре и правопис послуже деловима текста из саме вежбе. Практично од њих тражимо да о познатој теми, на основу понуђених елемената, саставе тачне одговоре. Одредите им време за рад. Прекините их када време истекне, без обзира на то да ли су завршили или не. Позовите више њих да прочитају своје одговоре, а да би завршили целу вежбу под *a*, други део, који се односи на писање дописница с летовања, задајте да ураде код куће.

Друга фаза

Да бисте прешли на обраду језичких функција које су обухваћене насловом *À l'école il faut ... réussir, respecter, partager, échanger* можете се ослонити на претходно обрађен текст *Quelle chance, l'école*. Обновите тему, било разговором о њој на основу питања која су постављана на претходном часу, било само на основу читања. Затим, истакните функције:

*Vous serez contents à l'école si vous faites du progrès dans votre travail, si vous respectez vos camarades et vos professeurs, si vous partagez tout avec vos camarades, si vous échangez vos connaissances avec eux. Donc, à l'école il faut travailler pour **réussir**, il faut **respecter** les autres, **partager** ce qu'on a avec d'autres camarades et **échanger** toutes les informations.*

Проверите да ли ученици знају значења ових глагола које сте истакли, а требало би, а затим прочитајте реченице које потврђују њихову употребу. Тражите да и ученици прочитају и савладају ове конструкције и увежбавајте њихову примену. Почните постављањем питања на која се могу дати различити одговори:

– за прву функцију:

Avez-vous réussi à comprendre ce que j'ai expliqué ? Oui, j'ai réussi ...

– за другу функцију:

Est-ce que les garçons de votre classe respectent les filles ? Et les filles, respectent-elles les garçons ?

(Ово питање може покренути дебату о односима ученика у разреду; немојте избегавати да се упустите у дискусију.)

– за трећу:

Prenez-vous votre goûter pendant la récré ? Vous partagez votre goûter avec vos copains ?

– за четврту:

Est-ce que vous lisez des bandes dessinées ? Est-ce que vous les échangez avec vos camarades ?

Трећа фаза

У последњим минутима часа, вратите се на вежбе из радне свеске које су ученици делимично радили на претходном часу, а делимично добили да ураде за домаћи задатак. Проверите.

У овом моменту рада имате могућност да неким ученицима који показују више интересовања и могућности изражавања, задате за домаћи задатак вежбе из дела *Exercices complémentaires: Activité 4, Composez un texte*. Под овим захтевом се подразумева оно што су ученици заправо радили током ових неколико часова: опис распуста.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: *Pronom personnel*

Прва фаза

На почетку часа можете поновити обрађене језичке функције: Питајте ученике:

Combien de cours avez-vous aujourd'hui ? Quelles matières ? Avez-vous eu beaucoup de devoirs à faire pour aujourd'hui ? Devoirs en maths ? En langue maternelle ? Avez-vous réussi à faire tous les devoirs ? Est-ce que vous échangez quelquefois les cahiers pour copier les devoirs ?

Vous respectez vos parents ? Vos professeurs ? Vos camarades ?

Pourquoi vous les respectez/ ne les respectez pas ?

Наставите на исту тему али наведите ученике да разговарају:

Je n'ai pas réussi mon devoir de maths. Veux-tu me montrer le tien ?

Oui. Veux-tu me donner ton devoir de français, je n'ai pas réussi à le faire.

Друга фаза

Приступите обради одељка *Grammaire*, који се односи на функције личних заменица. После објашњења које им будете дали на основу ставки под *a*, *b*, *c* и *d* ученици треба да знају:

- заменице које се употребљавају уз субјекат;
- форму и позицију заменица у функцији објекта (директног и индиректног),
- форму и употребу наглашених личних заменица.

Трећа фаза

Можете ове граматичке категорије увежбавати изразом вежбања датим у *Activité 3*. У зависности од времена које вам је преостало, урадите све вежбе под *a*, *b* и *c*, или усмено уколико вам време недостаје, или у целисти. Оно што не стигнете да увежбате можете задати као домаћи задатак.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *J'aimais pas les écoles où il y avait que les garçons*

Тема: Однос према школи

Прва фаза

Текст који ће ученици слушати је аутентичан радио интервју; треба сматрати успехом већ само то ако ученици разумеју дијалог или могу да понове реплике. За обраду овога текста вам је неминовно потребан снимак, иначе ће циљ бити промашен.

Дакле, пустите снимак интервјуа и тражите да га ученици слушају без ослањања на текст у књизи. Могу слушати интервју два пута. Да бисте проверили шта су чули и разумели, питајте их на српском о чему је реч. Можете им рећи да је интервјуисан један филмски редитељ, тај детаљ нема овде значаја. Дакле о чему он говори и која су његова сећања, позитивна или негативна. Будите задовољни сваким позитивним одговором.

Позовите их затим да саслушају снимак пратећи транскрипт у књизи. Проверите да ли се обим њиховог разумевања проширио, да ли у односу на претходно више разумеју. По претпоставци, требало би.

Провером разумевања аутентичног интервјуа остварили сте циљ који је постављен за овај час. Детаљну обраду значења текста, зависно од ваших ученика, можете урадити у целисти на овом часу, а ако сматрате да је текст дугачак за њих, да се нема довољно времена за обраду целог текста, поделите га у два дела (прекините обраду код реплике *Mais vous avez connu l'époque de la distribution des prix*), и одложите обраду другог дела за следећи час.

Друга фаза

Да бисте задржали њихову пажњу, почните обраду још једним слушањем снимка. Дајте десетак минута ученицима да сами раде на тексту: да га прочитају, можда ће га боље разумети јер морају да мисле на оно шта читају, затим да се задрже на значењу непознатих делова текста, упутите их на речи и изразе који су преведени и дати у дну странице, тражите да посебно обрате пажњу на придеве којима се квалификују ученици и њихов рад у школи, упутите их како да користе речник да би отклонили непознато значење неког дела, могу се консултовати са другом, рад у пару или групи познат им је из ранијих периода; по претпоставци, они неће успети да одгонетну значење сваког детаља, ово је говорни језик са много заменица, негације, недоречених мисли. Зато је потребно да се у следећој фази, колективно, уз помоћ наставника, отклоне све непознанице.

Прекините их после десетак минута рада; тражите да читају и да тумаче део по део; ангажујте што више ученика у раду, и нарочито, немојте се ослањати на оне ученике који имају додатну/приватну инструкцију и који су дошли са већ спремљеним текстом. Наравно, за поштовање је спремност родитеља да њихова деца више науче од онога што им школа може пружити, али наставник не сме да се ослони при обради на те ученике а да при том запостави рад других, који ће временом схватити да наставник рачуна само на оне унапред спремне. Свакако да је удобније када нам ученици дођу већ спремни и све знају; међутим питање се поставља како су ти ученици дошли до тих знања; задатак наставника није само да констатује знање већ и да пружи знање и најважније, да научи ученика како да учи. А цео поступак који је овде понуђен иде управо у том правцу: научити ученика да ради на тексту.

Шта може да буде спорно у разумевању и тумачењу овог интервјуа. Мислим да је то пре свега што је језик сведен на огољене конструкције (као на пример *Vous étiez quoi ? C'était où ça ?*) које припадају једном регистру непознатом ученицима. Има ту и поштапалица, честих у говорном језику, као на пример *Je m'intéressais plus aux gens qu'aux cours, quoi ?* Ово *quoi* нема значења, оно доприноси да се покаже став говорног лица, али на то наши ученици нису навикли, они ће се питати шта то значи у овој реченици. Затим оно што је необично у овом тексту је сам став интервјуисаног лица, савршено негативан према свему, и настави и школи и околини, а у сваком тексту који су ученици обрађивали имали смо савршено позитивну атмосферу. Међутим, и поред тога, овај текст је врло користан, прво као аутентичан снимак, ученици слушају аутентичан француски у аутентичној ситуацији, друго као један нови регистар којим се служе људи у обичној комуникацији.

Можете поразговарати о томе са ученицима, не треба их оставити без објашњења. А сваку огољену реченицу можете објаснити синтаксички исправном конструкцијом: *Comment étiez-vous à l'école ?*

Трећа фаза

Радите на тексту са ученицима.

Поред рада на тексту, за домаћи задатак можете задати вежбу под *b* из *Activité 1*.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: *Négation*

Прва фаза

Час можете почети вежбом слушања, *Activité 2* под *a*. Циљ ове вежбе је искључиво коректан изговор и интонација, и стога она се мора изводити на часу, само усмено, али било би узалудно вежбати изговор на реченицама чије значење ученици не препознају. Требало би проконтролисати значење датих примера пре него што почнете увежбавање. Учините то на начин који је најлакши и најбржи.

Пустите затим снимак тако да ученици саслушају дату целину. Затим почните од почетка, реченицу за реченицом и тражите да ученици понављају у хору. По могућству, у почетку без текста како би обратили више пажње изговору. Тражите њихово активно учешће у овој вежби, изражавање става, мало духовитости, нарочито у делу где се говори о удаји односно женидби, тај духовити текст може да унесе много живости у раду.

Друга фаза

Позовите ученике да прочитају наглас одговоре које су дали у вежби *Activité 1* под *b* *Comment était Etienne Châtier à l'école*. Затим их позовите да један за другим читају текст интервјуа и да при том одреде негативне адвербе у свакој реченици која је приказана у негацији. Сваку констатацију ученика забележите на табли, ученици то не треба да раде, они треба само да прате текст, а када заврше са анализом целог текста, а ви са пописом примера на табли, сведите резултате.

Скрените им пажњу да у тексту интервјуа има и једночланих негација које је понекад тешко оправдати, али, у једном фамилијарном разговору Французи прескачу први члан негације.

Трећа фаза

Comment nier ? – Научите ученике да се у граматичи може негирати глаголски процес, али и цела реченица. Овде је реч о глаголском процесу. Нагласите да је основни адverb за негацију глаголских процеса *ne ... pas*, да у принципу негација има два члана али да други члан *pas* може бити замењен неком другом негативном речи: *plus, jamais, personne, rien ...* Покажите то на примерима који

су дати у уџбенику под *Négation*. Посебно скрените пажњу ученика на позицију другог члана негације у сложеним глаголским облицима.

За домаћи задатак ученици треба да ураде вежбе из *Activité 3* под *d* и *e*.

Ученицима који су више заинтересовани за рад, можете предложити да ураде превод *Activité 1*, из додатних вежбања.

ОСМИ ЧАС

Предмет: Обрада песме *Le Cancre*

Тема: Област француске књижевности

Прва фаза

На почетку овога часа можете урадити вежбу под *b* из *Activité 2*. Реч је о тексту који ће ученици саслушати са CD-а, а затим, без додатних објашњења, испунити захтеве који су постављени у вежби. Другим речима, проверићемо овом вежбом њихово разумевање изговореног текста.

Текст који је на снимку гласи:

Maintenant Anne est entrée dans la chambre. Elle ne regarde pas vers la fenêtre, grande ouverte, par où elle apercevrait ce coin de terrasse. Elle s'est maintenant retournée vers la porte pour la refermer. Elle est habillée de la robe claire qu'elle portait au déjeuner. Christiane, une fois de plus, lui a rappelé que des vêtements moins ajustés permettent de mieux supporter la chaleur. Mais Anne s'est contentée de sourire : elle ne souffrait pas de la chaleur, elle avait connu des climats beaucoup plus chauds, en Afrique par exemple.

Као и у претходним вежбама овога типа, од ученика очекујемо вештину разумевања у контексту. Зато, иако они немају у сазнању значење свих појединачних речи, вежбу могу да ураде, јер се у њој као захтев поставља да перципирају оно што је препознатљиво, што је суштина.

Ученици немају у своме материјалу записане текстове за ову врсту вежбања. Они се могу ослонити само на своје знање и пажњу коју поклоне слушању. Они треба да буду добро концентрисани, али како је концентрација понекада и ствар опште атмосфере, немојте се ослањати само на прво слушање, али немојте претеривати у понављању. Препоручите ученицима, који су у могућности, да код куће преслушају текст све док га у потпуности не схвате, односно док не буду у стању да понове сваку реч. Тај начин преслушавања развија њихово разумевање.

После слушања, њихов задатак ће бити да у вежбу унесу постављене захтеве.

Друга фаза

Питајте ученике да ли се сећају песме *En sortant de l'école* коју су учили претходне године. Ово питање треба да усмери ученике на аутора те песме,

Jacques-a Prévert-a. Саопштите им да ћете сада поново учити једну његову песму, *Le Cancre*, и реците им шта то значи. Обрадите песму уз помоћ снимка, врло је значајно да науче добро да изговарају стихове, јер је ово једина песма у овом уџбенику коју ће учити напамет.

Трећа фаза

На крају часа позовите ученике да посматрају у одељку *Observez* придеве, односно њихове облике за род и број. Те категорије су ученицима одавно познате, овде само приказујемо форме појединих придева. Прочитајте текст и протумачите: испод питања *Comment peut-on être à l'école ?*, наведени су неутрални облици, онако како се приказују у граматикама. Затим се под констатацијом *à l'école les garçons sont ...* приказује облик мушког рода у множини и истом констатацијом за девојчице уводе се облици за женски род у множини. На крају, под *Comparez* могу се утврдити облици за оба рода.

За домаћи задатак ученици треба да ураде вежбе под *f, g и h* из *Activité 3*.

ДЕВЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *L'école en France*

Тема: Школски систем у Француској

Прва фаза

Час можете почети разговором о школском систему код нас.

Cette année vous allez terminer l'école élémentaire et obligatoire ; vous allez continuer vos études, sans doute ; que préférez-vous, aller au lycée ou vous inscrire à une école secondaire qui vous mènera vers une profession ? Pensez-vous faire vos études au niveau de la faculté ? Qu'est-ce que vous aimeriez étudier ?

Констатујте:

Notre système scolaire vous permet de faire un choix d'études qui vous mène vers différentes professions ; il se consiste en trois niveaux, selon ce que vous choisissez : après l'école élémentaire vous pouvez vous inscrire à une école secondaire ; après l'école secondaire, c'est la faculté.

En France en principe c'est pareil, mais il n'est pas présenté de la même manière. Pour avoir une idée nous allons lire le texte L'école en France.

Ово би требало да представља увод у текст *L'école en France*. Имајте на уму да је овај текст само информативног карактера. Француски школски систем је доста замршен и не треба очекивати да га наши ученици запамте. Дакле, нека имају представу макар о томе да се разреди рачунају у опадајућем низу, али да систем задржава, ипак, три могућа нивоа *élémentaire, secondaire, faculté*.

Друга фаза

Покушајте са целим разредом да урадите вежбу под *c* из *Activité 1*, која подразумева састављање дијалога на основу текста који је приложен. Тражите прво да ученици, један за другим, читају део по део текста, а са свим ученицима разговарајте о значењу речи које су битне за састављање дијалога. Водите их полако: питајте их шта треба да се каже када вам неко звони или лупа на вратима, а ви не можете одмах да отворите јер сте заузети. Одговор треба да вас доведе до: *Une minute, s'il vous plaît !*

Отварате врата и изненађени сте кога видите: *Tiens; c'est toi. Bonjour.*

Од овог тренутка контакт је успостављен и разговор се сам намеће; он може овако да се одвија:

– *Une minute, s'il vous plaît !*

– *Tiens; c'est toi. Bonjour.*

– *Oui; c'est moi. Bonjour.*

– *Qu'est-ce que c'est, tes patins ?*

– *Veux-tu aller à la patinoire ?*

– *À la patinoire ? Mais ce n'est pas encore ouvert ! Ce n'est pas l'hiver !*

– *Ah non. J'ai téléphoné et on m'a dit qu'on peut patiner.*

– *Oh là là ! C'est une bonne nouvelle ! Je suis contente. Entre ; je vais chercher mes patins.*

Овај дијалог и дијалоге које убудуће треба да састављате у оквиру вежби, радите са свим ученицима, али се за реплике обраћајте оним ученицима који могу да вам одговоре. Оне који не прате најбоље наставу питајте да ли се слажу са тим одговором и захтевајте да понове то што је неко други одговорио. Ученици морају бити обухваћени радом, морају се повиновати вашим захтевима, а чињеницом да учествују у раду, они ће напредовати.

Трећа фаза

Извршите контролу домаћег рада. Посебну пажњу обратите на вежбе са придевима. Можете контролисати и оне ученике који су радили додатне вежбе. Њима можете задати да за домаћи рад ураде и две преостале додатне вежбе, *Activités 2* и *3*, али морате их упутити у захтеве. Када је у питању промена глагола, могу им као помоћ послужити глаголски облици дати у Анексу.

У сваком случају, при обради сваког досијеа, за рад на вежбама можете користити још један час више.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

En vacances, vous étiez où ?

Одговор: *Je suis allé, e ... J'ai passé ... avec mes parents ... mes amis ... mes cousins ... au bord de la mer ... à la campagne ... en voyage avec ... chez mes grands parents ... chez moi ...*

À la rentrée, quels amis as-tu rencontrés ?

Одговор: *J'ai rencontré ...*

Aimes-tu passer le temps libre avec tes copins de l'école ?

Одговор: *Oui. Non.*

Pourquoi ? Parce que ...

Sais-tu combien de filles / de garçons il y a dans ta classe ?

Одговор: *Oui, je sais. Non, je ne sais pas.*

Comment sont-elles les filles ? Comment sont-ils, les garçons ?

Одговор: *tranquilles, timides, intéressés, discrets, paresseux, amoureux.*

Dossier 2

Lire avec plaisir

Досије 2 садржи:

Теме: значај књиге, потреба за читањем; порекло језика; однос језика и писма; бројност језика; кодирана писма

Комуникативне функције: информисати се: *À quoi sert ... ? Vous avez le temps de lire ? Vous avez de la chance ...*

Форме текстова:

– дијалог: *J'aime les livres ; Vous achetez des livres ?*

– монолог: *Vous avez le temps de lire ?*

– прозни текст: *À quoi sert la lecture ? Vivre avec des livres ... Aimer les livres; D'où vient le langage ? Et l'écriture ? Des écritures codées*

– песма: *Aimer*

Граматика: *Le participe passé* – слагање партиципа

Познавање цивилизацијских садржаја: *Édouard Manet*, сликар; *Jean-Paul Sartre* и *André Maurois*, писци; језици као цивилизацијска институција

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *J'aime les livres*

Тема: У продавници стрипова

Прва фаза

Замолите ученике да отворе почетне странице *Dossier 2*. Шта они ту виде? Човека с књигом, седи за столом на коме су, опет, књиге. То ученици могу да опишу. Реците им да је тај човек *Émile Zola*, познати француски књижевник, који је написао много књига о друштвеним проблемима, али је посебно познат по својој одбрани Драјфуса, француског официра који је неправедно осуђен на робију. Аутор слике је *Édouard Manet*, познати сликар импресиониста. Повезано са овим личностима, о којима можете дати информације у складу са интересовањима ваших ученика, уведите питање о томе да ли они воле књижевност (*littérature*) да ли читају и да ли воле да читају и шта; питајте их и да ли воле сликарство (*peinture*), да ли воле да цртају. Ова два појма би требало да вас доведу до питања *Est-ce que vous aimez/lisez les bandes dessinées*, питање

које вам отвара пут ка разговору о стриповима. Дијалог који треба да обрадите *J'aime les livres* води се у књижари између једне младе особе и продавца, а тема је – набавка стрипова.

Поставите питања:

Les livres/les bandes dessinées que vous lisez, vous les achetez/ empruntez de la bibliothèque ou de vos camarades ? Vous échangez des livres/des bandes dessinées ? Vous lisez des bandes dessinées françaises, Asterix et Obélix ? Titeuf ? Tintin ? Spirou ?

У зависности од њихових одговора и познавања ове литературе, организујте разговор о томе шта им се допада у дотичном стрипу, које личности, или који тематски број односно наслов стрипа. Ако читају Астерикса ту су разноврсне теме на којима се можете задржати.

Друга фаза

Пређите на обраду дијалога. Језичке проблеме ученици не би требало да имају, неколико превода је дато испод текста, а уоквирена питања испод слике су реченице које они треба да науче да изговоре коректно, као једну реч. Позовите их да саслушају снимак, који могу, према устаљеном обичају, или да саслушају први пут без подршке текста, или ако сте то изоставили на овом нивоу, пратећи текст из књиге. Уколико је потребно да инсистирате на њиховом изговору и техници читања, можете тражити да понављају реплике. У сваком случају, после саслушаног текста дијалога, њихов задатак је да, у оквиру неколико добијених минута, сами раде не њему, што значи да га читају у себи и на уобичајен начин, уз консултације сваке врсте, дођу до глобалног значења. Можете затим поново преслушати целину и тражити да ученици читају део по део и тумаче значење. Има три значења на која бисте морали да им скренете пажњу. Прво, *Nous ne faisons pas cette revue*. Ово је типичан говорни поступак уметања глагола *faire* у конструкције које се тешко схватају уколико саговорник није у довољној мери савладао говорни француски језик. Наши ученици могу дословно разумети да „они не праве тај часопис“. Овде то значи да они не држе тај часопис. Затим реч *la réserve*, може да ствара забуну, она има исто значење као и у нашем језику, али и нешто више: резервисан простор за неку робу, магацин или остава. Најзад, на крају, да се не би збуњивали, укажите им на значење глагола *devoir* које ученици познају у једном смислу, али не и у овом који је дат у преводу.

Трећа фаза

Током рада на овом дијалогу позабавите се у тексту поменутиим стриповима. Дајте француски наслов стрипова који су њима познати из српског превода.

Тешко је предвидети о чему би све могли да говоре, могуће је и о неким мање познатим темама. Ако не можете да дате објашњење, кажите им то отворено и предложите да они који су у могућности пронађу одговоре са Интерне-

та. Али, немојте да се деси да заборавите да о том питању говорите на следећем часу. Свему што им предложите да ураде индивидуално морате да посветите дужну пажњу на следећем часу, њихов труд мора да добије одговарајуће поштовање, иначе, у другом случају, неће вас послушати.

Ученицима који показују вољу и интересовање за додатним радом, поред тога што ће код куће радити као и сви остали на преслушавању и учењу секвенци из дијалога, можете задати и да преведу *Activité 1* из *Exercices complémentaires*.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *À quoi sert la lecture ?*

Тема: Значај читања

Прва фаза

Час можете почети разговором о књигама на основу радне свеске, вежба *a* из *Activité 1*. Приложена питања у вежби су само подстрек за разговор, може да их поставља наставник, али још боље ако наставник мотивише ученика да свом другу постави питање. Сведите на крају информацију на следеће тезе које неки број ученика може да саопшти као једну заокружљену целину :

- *vous avez une bibliothèque à la maison ;*
- *la bibliothèque est à vous/à vos parents/ à la famille ;*
- *quels livres peut-on trouver dans votre bibliothèque ;*
- *vous lisez des livres ;*
- *quels livres lisez-vous.*

Немојте тражити да сви ученици одговоре на овај захтев, довољно је да се ослоните на оне који ће на то лако одговорити, јер ваш циљ је да на основу кратких саопштења које вам дају поставите питање које ће бити увод у обраду текста *À quoi sert la lecture ?* Питање које поставите изненадиће ученике: *Pourquoi lisez-vous ?*

Можда ће вам дати неки логичан одговор, али оно што треба да добијете од њих као одговор или да сами констатујете јесте: *Nous lisons pour nous informer.*

Друга фаза

Позовите ученике да отворе своје књиге и на страни 19 где се налази текст предвиђен за обраду скрените им пажњу на четири глагола који носе језичке функције: *s'informer apprendre réfléchir se faire un avis*. Проверите да ли сви ученици знају значења ових глагола како би могли да прате даље излагање.

Питање у наслову *À quoi sert la lecture ?* налази свој одговор у првом параграфу, делимично и у другом, док су у последња два дате додатне информације.

Питајте ученике да ли они сматрају да је информација важна, а важна јесте, и предложите им да замисле како је у прва два параграфа текста у њиховој књизи дата важна информација која је њима потребна, и да је они морају открити са својим таквим каквим знањем француског језика. Реците им да не рачунају на вас овог пута, нити на снимак текста, дакле, сами ће прочитати и постарати се да пронађу потребну информацију на основу превода речи који је дат испод текста и речника.

Одредите седам до десет минута за њихов рад и позовите их да се концентришу на свој задатак.

Посматрајте шта раде, не да бисте спречили њихове међусобне консултације, на то су они навикли па ће томе прибећи, него да бисте их натерали да раде. Када буде истекло предвиђено време, разговарајте на српском о ономе шта су разумели. На српском, зато што је постављени циљ био разумевање информације, и немате никаквог другог начина него да вам кажу на свом матерњем језику шта се у тексту налази. Битно је да се не ослоните на једног ђака, оног који увек све зна. Битно је да максимално сазнате шта су разумели просечни ученици, већина ученика. Разумевање можда неће бити потпуно, па ћете се стога потрудити да сагледате шта је томе била препрека.

Позовите их да читају, један за другим, и да преводе. При том ћете пратити колико коректно читају, што је важно, јер текст који читају нису претходно чули на снимку, а приликом превођења ћете сагледавати шта је било препрека њиховом разумевању.

Овај начин рада треба да покаже колико квалитетно ученици могу да читају текст који први пут виде, на основу чега можете утврдити да ли су савладали основна правила и технику читања. Не би било похвално за наставника ако би се десило да велики број ученика после завршеног школског циклуса не уме да чита, а ни да извуче основну информацију из текста који им је прилагођен. Наравно да ће бити потребно да се сада и наставник укључи у тумачење. Једна од важних појава овде приказана је употреба инфинива; инфинитив у присутним конструкцијама има вредност именице, ти инфинитиви се најчешће налазе на синтаксичким позицијама именица: *s'informer sert... apprendre sert... réfléchir sert...* Њихова значења су, дакле, именичка, и можете их превести именицама. Укажите на ту разлику између српског и француског језика и, да бисте учврстили њихово схватање, дајте примере који показују да су многи француски инфинитиви постали именице, као на пример: *dejeuner/ le déjeuner, devoir/le devoir*.

Обраду овог дела текста препустили сте самим ученицима; ово је покушај који можете чешће примењивати и који може да вам послужи да формирате суд о индивидуалној способности ученика да се користе француским језиком. Међутим, оваква врста текстова мора да буде планирана и усмерена ка одређеном циљу. Примењујте је на појединачним деловима текста, било би превише тражити од ученика да сами обрађују веће целине.

Трећа фаза

Наставите обраду преосталог дела текста на уобичајен начин. Међутим, да бисте били сигурни да ће ученицима садржина бити јасна, морате поразговарати са њима о томе како они схватају језик као појаву. Да ли је за њих језик то што пише у њиховој књизи, да ли су то слова, ћирилица/ латиница, или је то глас који они чују. Објасните им да постоје језици који немају своје писмо, али да не постоје писма без језика, осим ако није реч о изумрлим језицима као што је латински. Међутим и такви језици су некада имали свој гласовни систем. Дакле, кад говоримо о језику, морамо разликовати његова два аспекта, с једне стране гласове који служе да се нешто саопшти некоме, и слова/писмо помоћу кога се представљају ти гласови.

Уместо снимка, ученици ће саслушати глас наставника који ће прочитати текст, а затим приступите обради по устаљеном поступку.

За домаћи задатак можете задати вежбу под *b* из *Activité 1*. Ова вежба је у складу са приступом који сте захтевали у обради првог дела текста. Од ученика се тражи да визуелно препознају имена аутора дела која су дата на француском и да их повежу. Могуће је да ученици нису читали сва та дела, или да нису запамтили имена аутора, задајте им да то сазнају, реч је о познатој литератури за младе.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Обрада монолога *Vous avez le temps de lire ?*

Тема: Склоност ка читању

Прва фаза

За увод у час послужите се оним што сте ученицима задали за домаћи задатак, вежбом под *b* из *Activité 1*. Поставите питања: *Qui a écrit Les voyages de Gulliver ? Jonathan Swift.*

Пошто велики број ученика у нашим школама учи и енглески језик поред француског, могуће је да знају начин изговарања имена Џонатана Свифта. Међутим искористите прилику да им кажете да је *Jonathan* у француском Жонатан (са назалом на крају). Даље, да је Ајванхо *Ivanoë*, дело Валтера Скота.

Заправо није битно да ученици запамте изговор ових имена, битно је да знају да таква могућност постоји.

Наставите са питањем *Qui a écrit ...?* а када добијете све тачне одговоре, замолите их да отворе своје радне свеске и да провере да ли су тачно одговорили.

Друго питање поје можете поставити је: *Avez-vous lu Oliver Twist ?* или *Qui a lu ...?* и проверите све поменуте наслове у вежби.

Можете наставити са општим питањима:

Vous aimez lire ? Vous préférez lire ou regarder la TV ?

Qu'est-ce que vous lisez ? Des romans ? Des BD ? De la poésie ?

Quels romans ? Quelles bandes dessinées ?

Друга фаза

Да бисте се приближили тексту који ћете обрадити, наставите разговор питањем:

Est-ce que vous avez de la chance de lire beaucoup ?

Oui, j'ai de la chance ... Non, je n'ai pas de chance ...

Да бисте обрадили монологе из *Vous avez le temps de lire*, ослоните се на снимак текста. Пре него што позовете ученике да раде самостално на разумевању, скрените њихову пажњу на изразе који су дати у дну странице, проверите да ли има међу њима непознатих изрази, отклоните недоумице ако постоје, и позовите их да прочитају текст у себи, да размисле о значењу појединих реплика, односно да поставе питања о ономе што им недостаје да схвате текст.

Затим поново пустите снимак, тражите да читају, проверите колико разумеју.

Трећа фаза

На крају часа можете завршити вежбу под *c* из *Activité 1*. За домаћи задатак можете задати вежбу под *f* из *Activité 3*. Потребно је да ученици унесу облике *passé composé*-а и *plus-que-parfait*-а. Претходно их питајте, да не би погрешно радили, са којим помоћним глаголом ће мењати *chanter* и *finir*, са којим *rester*. Нема потребе да ученици којима промена глагола није проблем испишу глаголске облике, могу уместо тога да ураде превод текста из *Exercices complémentaires*.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *Vous achetez des livres ?*

Тема: Склоност ка читању

Прва фаза

Час можете почети радом на *Activité 2*, под *a* и *b*. У вежби под *a* слушајући дате реченице на снимку, ученици треба да увежбавају коректан изговор и интонацију. Вежба под *b* подразумева разумевање на слух. Ученици ће саслушати следећи текст:

Moi, j'habite à la campagne. Quand je regarde par la fenêtre de ma chambre je vois des arbres, des fleurs et j'entends les oiseaux chanter.

Moi, j'habite à Sète, dans le Sud de la France. De ma fenêtre je vois la mer et la plage de Sète, j'entends le bruit des vagues.

Moi, j'habite dans la banlieue parisienne, près de l'aéroport. De ma fenêtre je vois passer les avions.

Moi, j'habite en face de l'école. De ma fenêtre je vois la cour de l'école et j'entends les cris et les rires des enfants.

Непосредно после завршеног преслушавања текста, ученици треба да одговоре на питања која су постављена у вежби.

Друга фаза

Приступите обради дијалога *Vous achetez des livres*. Овај дијалог је систематизација претходно обрађиване грађе и не би требало да представља оптерећење за ученике. Напротив, циљ је да се на основу реплика ученици подстакну на међусобни дијалог, по могућству интерпретиран на њихов начин. Овде би могла да се изведе права симулација активности у једној књижари која би могла да се прилагоди различитим нивоима знања ученика.

Дијалог је фрагментиран у три дела. Уз снимак на уобичајен начин обрађујте део по део. Омогућите им да на сваком делу раде сами по пет минута, да сагледају значење, да се послуже речником или да траже објашњење. Можемо претпоставити да ученици познају наслове књига и аутора који се помињу у дијалозима, али не мора да буде тако. За сваки случај говорите о славном глумцу Jean-у Gabin-у и његовој улози commissaire-a Maigret-a у познатим полицијским романима Georges-a Simenon-a; La Fontaine је представљен у овим уџбеницима, па им то име вероватно није непознато. У сваком случају током симулације активности у књижари, дозволите ученицима да се интересују и да купују књиге које они желе, није неопходно да се држе само поменутих наслова у дијалогу.

Трећа фаза

Посветите све време до краја часа размени дијалога у књижари. Неће сви ученици моћи одмах да самостално формирају питања нити да дају потребне одговоре. Дозволите им, сходно њиховој потреби, да се служе текстом дијалога. За почетак њихова формулација питања ће бити несигурна, тражите да понове све док не буде језички прихватљива.

Тражите да за домаћи преслушавају дијалог и да науче да течно изговоре сваку реплику.

У *Activité 2* из *Exercices complémentaires*, реч је о значењу глагола *amener, emmener, apporter, emporter*; обновите та значења и тражите да ученици који су заинтересовани да више уче, ураде ту вежбу.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Vivre avec des livres*

Тема: *Le participe passé*

Прва фаза

Сартров текст, преузет из његовог романа *Les Mots*, биће основа да се прикажу и обраде партиципи које ученици стално сусрећу у сложеним временима, а често и у придевском значењу. Сигурно је да наши ученици не знају много, да не кажем ништа, о Сартру. Реците им, сходно њиховом интересовању, нешто о

овом славном писцу, о коме ће већина ученика слушати у зрелијим годинама. У сваком случају они треба да запамте да је реч о једном чувеном писцу који је живео у прошлом веку и који је створио свој филозофски правац – егзистенцијализам.

Позовите ученике да саслушају снимак текста, а затим да прочитају текст у себи и да покушају да открију значење непознатих делова уз помоћ приложених превода речи, речника или уз консултацију са другом.

Друга фаза

Помозите својим ученицима потребним објашњењима да би у потпуности разумели текст. Позовите их да читају и да преводе реченицу за реченицом. Када будете то урадили, тражите да посматрају како су употребљени облици: *commencé, levées, penchées, serrées, espacées*. Кажите им да су сви ти облици постали од глагола *commencer, lever, pencher, serrer*, али да они нису употребљени овде у истој функцији. Која је разлика? Морате их навести да уоче да је *commencé* употребљен уз помоћни глагол *avoir*, док су остали облици употребљени поред именица, дакле као придеви.

Трећа фаза

Дајте им објашњење: реч је, дакле, о *participe passé*, облику који налазимо уз свако сложено време уз помоћни глагол *avoir* или *être*, као што је *passé composé*, на пример, али који може да се употреби и као придев. Питајте их да ли такав, или сличан, облик постоји у нашем језику. Дајте им пример: он је читао, она је читала, оно је читало. Та књига је читана у целом свету. Дакле, постоје сродни облици и у нашем језику, наравно они се другачије називају јер су језици различити.

Тражите да отворе уџбеник на страни 24 и на основу приложеног потврдите ваше тумачење.

За домаћи задатак ученици могу да ураде вежбу под *b* из *Activité 3*. Облике партиципа, уколико су им непознати, могу наћи у делу уџбеника где је дата листа промене глагола.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Aimer les livres*

Тема: *Le participe passé* – слагање

Прва фаза

Обновите текст на коме сте радили претходног часа и поновите анализу партиципа и њихову употребу уз помоћне глаголе и уз именице. Ово би треба-

ло да буде увод у обраду текста *Aimer les livres*, који је одломак једног новинског чланка *André-a Maurois*-а, такође француског писца, што можете напоменути ученицима. Текст који обрађујете је подршка даљој обради *participe passé*, односно слагању овог облика у употреби уз помоћне глаголе и у придевском значењу уз именице. Наравно, овакав текст има своју етичку вредност, не треба то прећутати: у њему се говори о очувању тековина традиције и културе путем књига.

На уобичајен начин радите на овом тексту: с тим што ће наставник, уместо снимка, читати текст; долази, затим, језичка анализа текста; приликом индивидуалног рада на тексту, саветујте ученицима да размисле о значењу сваког употребљеног партиципа, а када буду читали зауставите их на облицима: *accumulés, précédés, cultivé, parlé, projetée, écrit*. Анализирајте: једино је партицип *précédés* употребљен уз помоћни глагол *ont* са којим образује *passé composé*. Слово *s* на крају означава да се испред њега налази објекат у множини – *nous*. Други облици су употребљени уз именице као придеви, и исто као и придеви слажу се у роду и броју: *souvenirs accumulés, un homme cultivé, le cours parlé, l'image projetée, un texte écrit*.

Друга фаза

Преведите партиципе/придеве како би ученици уочили разлику у значењу и функцији облика партиципа: глаголско време уз помоћни глагол, придев уз именицу. А затим тражите да пређу на 25. страну и на основу приложених примера обрадите под *a participe passé* као облик који се додаје помоћном глаголу *avoir* или *être* да би се образовао један глаголски облик:

avoir/être

présent + participe = passé composé

Не упуштајте се у тумачења о употреби помоћних глагола, посебно, немојте говорити да се глаголи кретања мењају са *être*; то не може да задовољи ученике, јер глагол *marcher* је глагол кретања, а мења се са *avoir*. Кажите им да покушају да памте с којим помоћним глаголом се одређени глагол мења, а ако погреше није страшно, и млади Французи греше у избору помоћних глагола. Битно је да знају да се са помоћним глаголом *être* партицип слаже у роду и броју, као што је то објашњено на примерима у уџбенику. Ово правило треба да науче да употребљавају. Друго правило, о слагању партиципа са *avoir* када је директни објекат испред глагола, треба да уоче, како би избегли забуну у форми партиципа. Покажите им то на приложеним примерима.

Трећа фаза

Проконтролишите вежбу под *b* из *Activité 3* коју сте задали за домаћи задатак. Урадите вежбу под *c* са свим ученицима, и вежбу под *d* урадите само усмено. Ову вежбу можете задати за домаћи задатак само ученицима чије је знање веће.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: Обрада дела текста *D'où vient le langage*

Тема: О језику

Прва фаза

Час можете почети обрадом дела текста *D'où vient le langage*, до *Et l'écriture ?*

Омогућите ученицима да прате снимак првог дела текста. После слушања, које треба да се ослони на писани текст, позовите ученике да сами у себи прочитају текст и да на неки начин обележе делове које нису разумели. Саветујте им да се помогну речником и да раде у пару. На тај начин схватиће глобално основне поруке које су дате у тексту. Пустите поново снимак, а затим тражите да читају један за другим. Ученик који чита треба да тражи објашњење за речи или конструкције које није разумео, а ако је све разумео, позовите друге ученике да му поставе питања о ономе што нису разумели. Овај принцип употребљавајте увек при обради текста.

Друга фаза

Овај текст неће бити једноставан за читање јер у њему има много бројева, а то ученици најтеже уче. Изгледа да су бројеви помало и психолошка категорија, сматра се да је човек најсигурнији када бројеве говори на свом матерњем језику без обзира на то колико добро говори неким страним језиком. Да би ипак, колико толико, ученици манипулисали бројевима, преслушајте више пута, ако не цео текст, онда само онај део насловљен *Les langues les plus parlées*. Позовите ученике да читају текст. Контролишите разумевање, питајте и друге ученике да ли су разумели текст. Не обраћајте много пажњу на део који говори о начину формирања гласова, довољно ће бити да запамте појмове везане за тај процес. Најбитније је, ипак, да запамте називе језика.

Трећа фаза

Поставите им питање о језицима које они говоре, односно уче. Поставите им питање које би језике волели да говоре и зашто. Помозите им при формулисању назива језика на француском. Тражите да кажу, на основу обрађиваног текста, колико има језика на свету, који су језици највише у употреби. Затим пређите на део испод текста *Les langues les plus parlées*. Ови подаци, међутим, нису сасвим поуздани, у различитим изворима различито су приказани. Ипак, приказане вредности не могу се умногоме разликовати. Констатујте да је француски на једанаестом месту, значи да је међу најраспрострањенијим језицима у свету. Француским језиком говори се, осим у Француској, у Бел-

гији (*La Belgique*), Швајцарској (*La Suisse*), Канади (*Le Canada*), на Мартинику (*La Martinique*) и Гваделупи (*La Guadeloupe*), Новој Каледонији (*La Nouvelle Calédonie*), Маурицијусу (*l'île Maurice*), Реунионеу (*La Réunion*), и многим афричким земљама.

За домаћи задатак задајте вежбу под *e* из *Activité 3*, и вежбу под *d* из *Activité 1*. Саветујте им да покушају да се сами снађу да ураде ову последњу вежбу, онолико колико могу. У њој су дате земље, а питање које се поставља јесте којим језиком се говори у тој земљи. Многи ученици ће се снаћи путем Интернета или неке литературе да дају адекватне одговоре, и то је сасвим добро. Они који немају такве могућности саслушаће одговоре својих другова на следећем часу.

ОСМИ ЧАС

Предмет: Обрада другог дела текста *Et l'écriture ?*

Тема: О писмима

Прва фаза

Поставите генерално питање:

À quoi sert la langue ?

Одговор на који треба да их наведете је: *À communiquer.*

Уведите тему на којој су већ радили и која се може за ову прилику свести на следеће:

Que veut dire: communiquer ? Se comprendre, transmettre ses pensées .

Tous les êtres vivants communiquent : les hommes utilisent la langue ou les gestes ;

Les animaux ont un langage spécifique. Pour parler les hommes articulent les sons ; les animaux ne peuvent pas articuler les sons. Ils prononcent chaque son séparément et n'arrivent pas à former un mot.

Comment communiquent les sourds-muets ? Pourquoi crie le chimpanzé ? Savez-vous que la baleine à bosse communique avec ses camarades ?

Друга фаза

Радите на тексту *D'où vient le langage* и посебно обратите пажњу на називе језика. У томе ће вам помоћи задатак који сте задали да ураде код куће, вежба под *e* из *Activité 3*, и вежба под *d* из *Activité 1*. У вежби под *d* одговор треба да буде: Japon/japonais; Mexique/espagnol; Vietnam/ vietnamien; Brésil / portugais; Espagne/espagnol; Chine /chinois/ Russe/ russe; Serbie/serbe; Italie/ italien; Allemagne/allemand; Grèce/grec; Angleterre/anglais; États-Unis /anglais; Inde: у Индији се у администрацији употребљавају два језика: *hindi* и *anglais*. Међутим, Индија је земља са великим бројем становника, друга у свету по популацији, и у њој се говори 23 језика и много других дијалеката. Ево неколико

језика за пример: бенгалски, гуџарати, кашмирски, непалски, санскрит, тамилски, урду.

Трећа фаза

Приступите обради текста *Et l'écriture ?*

Претходно, упутите ученике да посматрају приказана писма којима су се људи служили да би записали свој говор. Писма приказана на страни 27 више нису у употреби, али она нам преносе искуства старих цивилизација на којима се темељи наша цивилизација. У томе је значај о коме André Maurois говори у тексту који сте обрадили, у томе је значај књиге односно писаног текста.

Упутите ученике да погледају на илустрацији разлике између хијероглифа, идеограма и грчког и ћириличног алфабета. А у принципу, сваким од тих писама може да се пренесе једна те иста људска мисао. У томе лежи значај институције језика коју је човек вековима стварао за себе без ичије помоћи, слободно.

Обрадите текст помоћу снимка, односно на начин на који сте навикли ученике. Тражите да га прочитају, протумаче уз вашу помоћ. Ваша интервенција је неопходна да би ученици извукли поуку из овог што су прочитали: за разумевање односа језик/писмо битно је објаснити да је језик глас, да само изумрли језици, а таквих има много, могу да постоје у виду писаног текста, али да је сваки природни језик створен на бази гласова. Тако у српском језику има тридесет гласова, у француском има 36: 12 оралних самогласника, 4 назала, 17 сугласника и 3 полуконсона. Упоредите број самогласника у француском са наших пет.

Ако ученици покажу интересовање прикажите им француске гласове:

Voyelles orales: [a] [ɑ] [e] [ə] [ɛ] [ɔ] [o] [ø] [œ] [i] [u] [y]

Voyelles nasales: [ã] [ɛ̃] [ɔ̃] [[œ̃]

Consonnes: [p] [b] [t] [d] [k] [g] [f] [v] [s] [z] [ʃ] [ʒ] [R] [l] [m] [n] [ɲ]

Semi-consonnes: [j] [w] [ɥ]

Овим гласовима одговарају у језику слова, једно или група слова, која их представљају.

tableau [tablo] *château* [ʃato]

То је, дакле, писмо, односно ортографија.

За домаћи задатак можете задати вежбу под *a* из *Activité 3*, као и вежбу под *g*. Објасните претходно шта ученици треба да ураде. И у једном и у другом случају реч је о трансформацији реченице. Из сваке вежбе урадите први пример да би свима било јасно.

ДЕВЕТИ ЧАС

Предмет: Увежбавање текста *Des écritures codées*

Тема: *Participe- adjectif*

Прва фаза

Час можете почети разговором о томе шта је језик а шта је писмо. Закључите да је језик *système de communication constitué de sons ; l'écriture est la représentation graphique de la langue ; elle est constituée de lettres.*

Можете читати текст и водити разговор о темама које су дотакнуте у тексту. Посебно је важно увежбати називе језика.

Друга фаза

Можете се послужити следећим питањима да бисте увели ученике у текст *Des écritures codées* :

Comment les gens peuvent-ils communiquer, seulement en parlant ? Par des gestes ?

Par quels moyens peuvent-ils se servir pour la communication à distance ? Par exemple, une personne est en Amérique l'autre en Chine ? Téléphone ? Courrier ? Télégraphe ? Internet ?

Est-ce que les hommes avaient toujours ces moyens à la disposition ? Quel était le premier moyen de communiquer à distance ? Le morse.

Et les personnes qui ne voient pas, qui sont aveugles, ont-ils un moyen de lire ? Le braille.

Позовите ученике да саслушају текст *Des écritures codées*. Прочитајте текст. Обратите пажњу на именицу употребљену у множини: *signaux / signal*. Тражите да вам кажу које именице граде множину на исти начин (*travaux/travail, journaux/journal, animaux/animal*). Захтевајте да сами одгонетну шифре којима се млади служе у SMS порукама: *+to 2m1 → Plutôt demain; ght → j'ai acheté...*

Трећа фаза

На крају, песма *Aimer*. Немојте схватити да песме треба обрађивати на крају лекције. О томе је било речи у претходним уџбеницима. Тешко је предвидети у ком делу лекције треба увести песму, јер песма ове врсте је више за слушање него за обраду у правом смислу речи, тј. онако како се обрађује неки текст. Песма треба да послужи ученицима више као опуштање и мотивација. Они је могу певати, речи су дате, али не морају. Неки ученици више воле музику, други мање. Неки воле једну песму, други неку другу. И не морају да знају сваку песму, нити све речи једне песме. Оно што је битно јесте да препознају мелодију. Овде је реч о песми из мјузикла *Ромео и Јулија*, који је пре неколико

година био веома посећиван у Паризу. Захваљујући том музичком спектаклу ова мелодија постала је врло популарна, па јој стога посветите мало пажње.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

Situation : Vous êtes dans une librairie. Vous avez l'intention d'acheter un livre.

Que choisiriez-vous ?

Un roman ? Un roman policier ? Des contes ? Des fables ? Des poèmes ? Des bandes dessinées ?

Quelle est la différence entre une librairie et une bibliothèque ?

En quelles langues pouvez-vous lire ?

En quelles langues pouvez-vous écrire ?

Reconnaissez-vous l'écriture maya et les hiéroglyphes.

Dossier 3

Connaître notre planète, la Terre

Досије 3 садржи:

Теме: наша Земља у космосу, океани, континенти, националности; теорије о настанку Земље

Комуникативне функције: прелазак границе, идентификовање особе, лична документа; изражавање хипотезе

Форме текстова:

– дијалошки текст: *Voyage en Grande Bretagne ...*

• *Identifier une personne*

– прозни текст: *Comment trouvez-vous votre séjour ... La tolérance est nécessaire...*

• *Quel âge a la Terre ? Notre Terre ...*

• *Les grandes dates de la conquête de l'Espace*

Граматика: кондиционална реченица, пасивне конструкције **Парадигма:** кондиционал презент глагола *avoir* и *être*; *vouloir pouvoir*

Познавање цивилизацијских садржаја: учења о постанку Земље, *Buffon*, француски натуралист; датуми освајања космоса; сегмент стрипа *Titeuf*

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *Voyage en Grande Bretagne*

Тема: На граници

Прва фаза

Час можете почети разговором о путовању. У радној свесци, *Activité 1*, под *a* сугерисана су пригодна питања за ову тему. Направите избор који ће бити прилагођен за овај тренутак:

Aimer-vous voyager ? Vous avez fait un voyage pendant vos vacances ? Où ? Comment vous êtes parti, en avion ? En car ? En train ? En voiture ? Pour partir à l'étranger, par exemple en Grèce, ou en France, il vous faut un passeport. Est-ce

que vous avez votre passeport ? C'est obligatoire d'avoir le passeport pour partir à l'étranger.

Vous connaissez le Pays qui s'appelle Grande Bretagne ? Où se trouve la Grande Bretagne ? À l'ouest de l'Europe, sur une île qui s'appelle aussi Grande Bretagne. La Grande Bretagne est un royaume composé de trois pays : l'Angleterre, le Pays de Galle et l'Écosse.

Quelle langue parle-t-on en Grande Bretagne ? Vous apprenez l'anglais ?

Саопштите ученицима да ћете сада обрађивати дијалог који се налази у Dossier 3 *Voyage en Grande Bretagne*.

Друга фаза

Позовите их да саслушају снимак дијалога. По уобичајеном поступку, ученици ће после слушања, прочитати у себи дијалог, а затим уз помоћ преведених речи датих на истој страни, као и речника на крају уџбеника, па и уз консултације са својим другом, протумачити делове које нису разумели. Када прође време које сте им одредили за индивидуалан рад, пустите још једном снимак који ће они сада боље разумети. Дозволите им да поставе питање о оним деловима текста које неки ученици још увек не разумеју. Учините све да би сваки ученик на часу разумео сваку реч и текст у целини.

Увежбајте читање: у зависности од броја ученика тражите да читају у пару или хорски. Ако увежбавате хорски, читање, ипак, завршите са читањем у пару. Одвајајте их постепено од текста, тражите да говоре дијалог потпомажући се текстом онолико колико им је потребно. На тај начин они ће усвајати полако реплике дијалога.

Трећа фаза

Да бисте приступили обради текста на 34. страни *Comment trouvez-vous votre séjour ?*, поставите питање :

Qui participe dans le dialogue que vous venez de lire ?

Un douanier et un jeune homme.

Ils sont donc à la douane, le jeune homme n'est pas encore entré en Angleterre.

Est-il gentil, le douanier ? Qu'est-ce qu'il demande au jeune homme ?

На ово питање ученици могу дати већи број одговора, посебно ако им дозволите да се послуже текстом дијалога. То је у реду, јер је већ значајно ако могу да направе трансформацију реплике дијалога.

Затим их позовите да прочитају текст насловљен *Comment trouvez-vous votre séjour*.

Питајте их на српском о чему је реч у том тексту, заправо, проверите колико су сазнали из тог текста. Неки ће то знати више неки мање, али значајно је да се труде да дођу до информације.

Тражите да читају један за другим, да анализирају ситуацију (овде нису наглашена лица која говоре, али има једно питање и одговор на то питање), дакле и

ово је ситуација дијалога. Питајте их да ли та породица (очигледно да је породица јер се говори у множини) тек долази у посету неком замишљеном граду, или, управо одлази из града. Треба да дођу до сазнања да није ни једно ни друго, они су провели недељу дана али остају још. На основу чега то може да се схвати? На основу реченице ... *nous ne pourrions pas visiter tout* ... Овај футур управо указује да су они већ нешто видели, али да неће моћи до краја боравка све видети.

За домаћи задатак саветујте ученицима да раде усмено на питањима и одговорима датим у вежби под *a* из *Activité 1*. Непознате речи које су употребљене у овим питањима наћи ће на 33. страни уџбеника.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *La tolérance est nécessaire* ...

Тема: Становници Земље

Прва фаза

Позовите ученике да погледају уводну слику. На њој ће видети кола заустављена на неком неодређеном месту, околу коње и људе. Ово је позната слика Винсента ван Гога, *Караван*. Мотив који приказује је номадски живот Цигана. Шта приказује аутор слике? С једне стране скромност и сиромаштво, с друге слободу.

Тражите да ученици опишу слику. Они могу да кажу шта је на њој приказано: *des charettes, des chevaux, des hommes*.

Поставите питања: *Où se trouvent-ils ? À la campagne. Pensez-vous qu'ils vivent dans les charettes ? Oui, ils sont des nomades. Décrivez des nomades ! Les nomades se déplacent d'une ville à une autre, d'un pays à un autre. Ils sont modestes et pauvres mais ils aiment la liberté.*

Est-ce que vous aimeriez être nomades ?

Où habitez-vous ? Dans une charrette ? Dans un appartement ? Dans une maison ? Où se trouve votre appartement/votre maison ? Dans une rue.

Et la rue ? Dans une ville/village.

Et la ville/le village ? Dans un pays ?

Et le pays ? Sur un continent ?

Et le continent ? Sur une planète.

Comment s'appelle notre planète ? La Terre. Connaissez-vous combien d'habitants il y a sur la Terre ?

Ово питање можете проширити разговором о нацијама и континентима на којима живе.

Друга фаза

Позовите ученике да отворе уџбеник на страни 35, где је текст *La tolérance est nécessaire*, и да погледају илустрацију. Тражите да препознају континенте

који су ту приказани са својим називима, а затим их питајте које националности распознају, с тим што за почетак не треба ићи у детаље, на основу свог знања могу да кажу *En Asie vivent les Chinois et les Japonais, en Afrique vivent les Africains, en Amérique les Américains et en Europe différentes nationalités européennes*. Помозите им да изведу ту констатацију, они имају основа да разумеју то што ви кажете, дакле без објашњења, али тражите да понове. Пустите снимак текста: *La tolérance est nécessaire ...* Кажите ученицима да пажљиво слушају, посебно изговор бројева које ће употребљавати у раду на овој лекцији, те да је потребно да их запамте. Оставите ученицима десетак минута да сами прочитају текст.

Трећа фаза

Ваша помоћ им је неопходна при обради овог текста. Иако у њему нема велики број непознатих појмова, разумевање овог текста се своди на разумевање хипотетичких значења глаголских облика; морате указати на то хипотетичко значење које је присутно у целом тексту и које је изражено обликом кондиционала: кад бисмо упоредили... село би изгледало...шест особа би имало... осамдесет би било... итд. Питајте ученике да ли је то охрабрујућа слика овоземаљског друштва и укажите на поруку која је дата у последњој реченици која говори о потреби разумевања, толеранције и образовања. Читајте текст.

За домаћи задатак ученици би могли да ураде вежбу под *b.* из *Activité 1*.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: Прелазак границе

Прва фаза

У уводном делу часа у разговору са ученицима, а на основу домаћег задатка, обновите називе континената, океана, планета. Поставите питање:

Comment serait notre Terre si on la comparait à un village de 100 habitants ?

Сугеришите ученицима да одговоре почну са *Sur la Terre il y aurait... seraient... elle ressemblerait...* Трудите се да кроз учешће већег броја ученика у давању одговора, и понављања, реконструишете цео текст.

А затим покушајте да изведете једну игру:

À quoi ressemblerait notre Terre si l'on la comparait avec votre classe ?

Elle serait grande ? Petite ?

Elle aurait combien de filles ? Combien de garçons ?

Tous les habitants auraient porté des blue-jeans ?

Ils auraient des cheveux blonds ? Châtains ? Noirs ?

Les filles auraient des yeux bleus ?

Наведите све квалитете које поседују ученици вашег одељења и прикажите то као хипотезу у поређењу са целом Земљом.

Друга фаза

Пошто се у тексту налази велики број кондиционалних облика, приступите обради ових структура које су дате на страни 37. У претходним удбеницима ученици су могли да упознају форме кондиционала употребљене самостално (*je voudrais, j'aimerais*) али и у реченицама. Сада би их требало приказати као граматичку датост. Како се постиже исказивање хипотезе? Комбинацијом глаголских облика у реченици, у зависности од тога да ли је хипотеза остварљива, као у примеру *Si l'on compare ... le village ressemblera ...* или је потенцијална, што значи да је зависна од контекста, понекад остварљива понекад неостварљива, као у примеру *Si l'on comparait ... le village ressemblerait ...* Да би ученици осетили разлику кажите им да остварљиву хипотезу преводите увек са *Ако (ујоредимо) ... село ће имати*. Дакле, остварљива хипотетична реченица комбинује у главној реченици облике футура: *le village ressemblera ...* а у зависној реченици она је увек уведена везником *si*, и употребљава облике презента: *Si l'on compare ...*

Потенцијална хипотеза се граматички приказује кондиционалом (први кондиционал или кондиционал презента) у главној реченици: *le village ressemblerait ...* и имперфектом у зависној реченици која је такође уведена увек везником *si*, *Si l'on comparait ...*. На основу употребе ових облика значење целе реченице се мења и морамо је превести са *Кад бисмо упоредили ... онда би село личило...*

На истој страни ученици могу да обнове облике кондиционала презента глагола које су већ употребљавали и научити облике нових глагола.

Да би направили први корак у конструисању хипотетичких реченица, заједно урадите вежбу под *e* из *Activité 3*. Зависна реченица је дата са глаголом у имперфекту, а глагол главне реченице је у инфинитиву и треба га написати у кондиционалу. Одговори треба да гласе овако:

- *que ferais-tu ?*
- *vous n'iriez pas à l'école.*
- *Pascal ferait du camping.*
- *Monique passerait du temps au musée.*
- *Stéphanie et Dominique voyageraient en Europe.*

Трећа фаза

Урадите усмено са ученицима вежбу под *b* из *Activité 3*. У њој ћете показати ученицима механизам на који функционише хипотетична реченица, али како им у вежби није наговештен глагол који треба да употребе, *avoir* или *être*, то ће на првом месту проблем бити да схвате претпостављено значење.

За домаћи задатак можете дати вежбе које управо имају исту намену: под *a*, под *c* и први део вежбе под *d* из *Activité 3*.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *Identifier une personne*

Тема: Идентификовати особу

Прва фаза

Вратите се на тему путовања. Разговарајте о путу у иностранство. Наравно, за највећи број ученика то је виртуално путовање. Поставите прво обична питања типа:

Est-ce que vous voyagez souvent ? Où ? Avec qui ? Avez-vous fait un voyage à l'étranger ? Où ? Où avez-vous passé la frontière ?

Покушајте да укључите на овом месту ученике са питањима постављеним на основу обрађиваног дијалога: *Où as-tu passé la frontière ? Qu'est-ce que le douanier a demandé ?*

Qui vous a demandé le passport à la frontière ? Le policier.

Donc, le policier demande le passeport pour identifier la personne qui part à l'étranger.

Друга фаза

Пређите на обраду других докумената.

Констатујте: *Donc, pour passer la frontière il faut avoir un passeport.*

Напишите на табли:

Frontière ↔ passeport

Quand vos parents conduisent la voiture ils doivent avoir une pièce d'identité, un permis de conduire et une carte grise.

Поменуће документе додајте првом написаном на табли :

passeport + pièce d'identité + permis de conduire + carte grise

Ce sont les papiers qui identifient une personne et sa voiture. Si le policier arrête une personne qui conduit une voiture, et qu'il veut identifier la personne et sa voiture il lui demande ces quatre papiers.

Пустите снимак дијалога *Identifier une personne*. Обрадите дијалог на уобичајен начин: неколико одређених минута да ученици сами проуче текст дијалога и разјасне непознате речи уз дате преводе, евентуално речник и питања постављена неком из околине.

Трећа фаза

Вежбајте поједине детаље из дијалога; претходно им понудите неку замисљену ситуацију коју ће потпуно разумети и моћи да одговоре на постављени захтев. На пример:

Vous êtes dans la voiture avec les parents ; vous partez pour la France ; vous arrivez à la frontière. Un policier et un douanier sont là, vous vous arrêtez. Le policier s'approche de la voiture; ensuite le douanier.

Qu'est-ce qu'ils demandent ?

За домаћи задатак напреднији ученици могу да ураде *Activité 2* из *Exercices complémentaires*, као и трансформацију прве вежбе из *Activité 3*.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Quel âge a la Terre ?*

Тема: Теорије о постанку Земље

Прва фаза

Текст који следи прилично је дугачак, али свако скраћивање оштетило би информацију коју смо хтели да пружимо ученицима. Из тог разлога, овде изузетно, приказати ћемо обраду у два дела. Први део односи се на текст дат на страни 38.

Дакле, приступите директно обради текста: пустите снимак, једном или два пута, а затим оставите ученицима десетак минута да сами, уз помоћ речника и у договору са другом проуче текст. Овај метод рада је врло добар, ученик не очекује све од наставника већ покушава сам да се снађе, па ће тако научити да се сналази и у некој ситуацији ван школе. По истеку предвиђеног времена, прекините их и тражите да вам кажу о чему су читали, односна шта су разумели и наравно, шта нису могли да одгонетну; покушајте да то урадите заједнички. У сваком случају њихове непознанице треба отклонити.

Друга фаза

Приступите читању текста, објашњавању значења и догађаја о којима је реч у тексту. Ово последње се односи на догађаје који су везани за Библију, иако неки ученици имају верско образовање могуће је да многим нису позната значења као што је Постање или библијско стварање света, што се односи на шест дана током којих је Бог створио свет.

Трећа фаза

Посветите овом тексту онолико времена колико је потребно да га савлада просечан ученик.

Неке појмове им морате објаснити. Ушер је свештено лице и на њему се немојте задржавати више но што је споменут у тексту. Међутим, Бифон је личност кога би требало запамтити: *Georges Louis Leclerc, comte de Buffon*, живео је у XVIII веку, бавио се науком и написао је *Histoire naturelle*, дело у 40 томова. Основао је чувени париски *Jardin des plantes*, музеј о развоју биљног и животињског света. Његова материјалистичка схватања о постанку света развила су се под утицајем Исака Њутна, физичара, математичара и астронома.

За домаћи задатак можете задати вежбу под *d* из *Activité 1*. У тој вежби дати су сви релевантни подаци о Бифону. Ученици треба да напишу, на основу тих података, исказ о њему: *Buffon est né ... Il est ...*

Могли бисте у овом тренутку да их питате да ли су већ погледали стрип о Титефу. Титеф је њихов стари познаник и требало би да се заинтересују за њега пре него што им ви то сугеришете.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Даља обрада текста *Quel âge a la Terre ?*

Тема: Теорије о постанку Земље

Прва фаза

Почните час обнављањем појмова који се тичу знања о космосу и Земљи разговарајући са ученицима:

Savez-vous quelle est la science qui étudie les astres, c'est-à-dire les planètes et les étoiles ? C'est l'astronomie. Est-ce que cette science vous intéresse ? Aimeriez-vous être astronome ? Comment vous imaginez le cosmos ? Comme un espace infini où les galaxies sont situées. On ne sait pas beaucoup de toutes ces galaxies, elles sont très éloignées. La galaxie où nous sommes, comprend neuf planètes qui tournent autour d'une grande étoile qui est le Soleil. Les planètes principales situées dans notre système solaire sont Mercure, Vénus, La Terre, Mars, Jupiter, Saturne, Uranus, Néptune et Pluton.

Питајте ученике шта мисле о стварању Земље:

Dans le texte que nous avons lu, deux théories de la création de la Terre sont présentées.

Sur quels faits s'appuie la première ? Sur les faits bibliques qui sont cités dans la Genèse.

Sur quels faits s'appuie la deuxième ? Sur la théorie de la gravitation qui explique le mouvement des planètes autour du Soleil.

Друга фаза

Пустите снимак обрађеног дела текста. Позовите ученике да читају текст и да објашњавају значење појединих делова текста. Међутим, да се не би свело на само читање, да би ученици имали више користи од овог текста, поразгова-

рајте са њима о времену када су се јавиле ове две теорије. Констатујте да је Ушер живео цео век пре Бифона, да су та два века, XVII и XVIII, по својој интелектуалној оријентацији врло различита. Ово је прилика да им испричате нешто о ономе што се у француској литератури назива *siècle des Lumières* (просветитељство) када су се људи окренули научним тумачењима природних појава. Том добу припадају енциклопедисти Волтер, Монтескје, Жан-Жак Русо, Дидро и други, и у том, XVIII просветитељском веку своју теорију о постанку света дао је Бифон.

Трећа фаза

Приступите обради другог дела текста. Учините то на исти начин као што сте радили са првим делом. У овом тексту је дата и трећа теорија, теорија Шарла Лиела о рачунању старости Земље на основу таложења седимената. Сведите обраду на слушање, разумевање и читање и на потребу да заокружите тему. Три теорије овде приказане могу да буду ученицима необичне са данашње тачке гледишта. Међутим, подстакните их да размишљају о временима када се није знало за гравитациону силу, још мање за црну силу, које управљају космосом. За домаћи задатак можете дати вежбу под *c* из *Activité 1*, и вежбу под *f* из *Activité 3*, а бољи ученици могли би да ураде и преосталу вежбу из *Activité 3 – Exercices complémentaires*.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: Обрада *Les grandes dates de la conquête de l'Espace*

Тема: Освајање космоса, казивање датума

Прва фаза

Час можете почети повезивањем схватања о постанку Земље са савременим покушајима да се сазна више о осталим планетама односно сателитима:

Dans le texte précédent nous avons lu comment les scientifiques expliquaient la création de notre Terre, ou encore mieux, la création de notre monde. Au XVIIe siècle on expliquait ce fait par des textes bibliques ; Buffon a essayé de l'expliquer sur la base des faits naturels qui commencent par une collision entre le soleil avec une comète. De nos jours les scientifiques, pour expliquer la création de notre Terre, se basent sur des faits scientifiques, mais les théories sur la création du monde ne sont pas encore complètes. On sait que la force gravitationnelle est la cause principale de la formation des galaxies, mais on suppose aussi qu'il ait eu un point de départ que les scientifiques appellent le Big Bang (велики њрасак).

Упутите ученике на сајт www.linternaute.com

Dans la deuxième moitié du XXe siècle, les scientifiques ont commencé les recherches pour conquérir l'espace de notre galaxie, c'est-à-dire pour découvrir les

autres planètes ou satellites de notre galaxie. Ainsi ils ont commencé à envoyer des animaux, ensuite des hommes dans le cosmos.

Друга фаза

Позовите ученике да саслушају текст *Les grandes dates de la conquête de l'Espace* дат у уџбенику на страни 41. Скоро да је сигурно да се већина ученика интересује за ову тему и да зна о томе далеко више него што је дато у уџбенику. Причајте о томе онолико колико се ученици интересују и знају. Приложена је једна адреса на којој ученици могу да добију много података о постанку наше галаксије, и још шире од тога, а ова лекција може бити подстрек да сами пронађу додатне податке. Између осталог, овај текст у језичком смислу треба да послужи наставницима за утврђивање казивања датума. Инсистирајте на томе.

Трећа фаза

Прочитајте, односно тражите да они читају, стрип о *Titeuf*-у.

За домаћи задатак ученици треба да ураде вежбу под *b* из *Activité 2*. Ова вежба замењује вежбу разумевања на слух која се ослања на снимак. У овом случају снимка нема, а тако ће бити много чешће, ученици треба да препознају значење само на основу текста. Дакле, саветујте им да прочитају текст и само на основу прочитаног текста да покушају да одговоре на неколико постављених питања. Ако им то не иде, онда треба да покушају да дођу до информације која се тражи на основу речника.

ОСМИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Notre Terre*

Тема: Основни подаци о Земљи

Прва фаза

На почетку часа вратите се на вежбу коју сте им задали за домаћи задатак и нека рад на њој буде увод у час. Питајте их да ли су урадили задатак, да ли им је било тешко, да ли су разумели. Тражите да прочитају одговоре.

Затим поставите питање: *Qu'est-ce qui est étonnant dans l'Espace ?*

Les couleurs.

Quelles couleurs ?

Que voit-on par le hublot ?

Le ciel ? La Terre ? La Lune ?

Приликом давања одговора немојте се ослањати на ученике који су већ читали свој домаћи задатак. Ова питања су упућена оним ученицима који нису

били у стању да ураде домаћи задатак. Дозволите им да се послуже текстом и да одговоре нађу на основу текста. Морате бити стрпљиви да добијете одговоре јер они морају да их пронађу у датој вежби.

Друга фаза

Сада можете приступити обради текста *Notre Terre*. Овај текст је само информативног карактера. У њему су дати подаци који ће ученике заинтересовати, на њих не наилазимо често у свакодневном животу. Ученици ће запамтити понуђене податке у оној мери у којој их ти подаци интересују, али је битно ипак, да запамте називе планета. Важно је и то да науче коректно да читају текст. Овде је дато много цифара, и то намерно, време је да науче да их макар читају, ако не и да их самостално говоре.

Трећа фаза

Остале су, ван контекста вежбе из *Activité 3*, под *d* (други део) и под *g*. У првој вежби ученици треба да унесу форме кондиционала датих инфинитива. У другој, дате су форме *subjonctif présent*-а фреквентних глагола. *Subjonctif* још увек није тема за граматичку обраду, али је битно препознавати његове форме. Рад на овим вежбама, које треба обавити на часу, може да вам послужи да објасните ученицима појам модуса. Бар оним ученицима који то могу да схвате. Њих ће свакако почети да интересује то што употребљавамо презент у разним ситуацијама: презент, презент кондиционала, презент субжонктива. Најбоље је да се тим појмовима много не бавимо, али понекад морамо. Дакле, ученици ће се питати, шта је то, толики презенти.

Објасните им, а они нека схвате колико могу, да је реч о различитом представљању једног глаголског процеса. Када кажемо презент, на пример *je lis*, то значи да ми објективно вршимо ту радњу, и тај презент се зове презент индикатива. Кад кажемо *je lirais*, то је презент кондиционала којим се изражава хипотеза: дакле ја бих читала, али моје читање је условљено неким фактором, на пример кад бих имала времена, или имала књигу, или умела да читам. *Je lirais si j'avais le temps*.

Презент *subjonctif*-а, за разлику од презента индикатива, не приказује радњу која се одвија. Процес глагола у облику *subjonctif*-а је или нешто шта треба да се уради *il faut que je lise*, или нешто што желимо да урадимо *je voudrais que vous lisiez*. Ни у првом ни у другом случају не исказујемо радњу која се дешава, као што то индикатив каже.

За домаћи задатак можете дати да ученици испишу глаголске форме које сте на часу обрадили, а ученици који хоће нешто више да раде, могу да ураде превод текста из *Exercices complémentaires*.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

Êtes-vous déjà allés en France ? Dans un autre pays ? En Grande Bretagne, par exemple ?

Одговор: *Non, je ne suis pas allé en France mais je suis allé en Grèce.*

Non, je ne suis pas allé/e en France.

Oui, je suis allé/e en France. Je suis allé/e ...

Quels papiers nous faut-il pour passer la frontière ?

Une carte d'identité ? Un permis de conduire international ? Un passeport ?

Vous aimez voyager. Quel continent aimeriez-vous visiter ? Si vous pouvez choisir entre Asie et Amérique, Afrique et Australie, où iriez-vous ? Pouvez-vous expliquer pourquoi ?

Si vous pouvez faire un voyage, aimeriez-vous partir à Paris ou à Londres ?

Dossier 4

Apprivoise-moi, s'il te plaît

Досије 4 садржи:

Теме: разговор о једној књизи, главном јунаку и аутору књиге

Комуникативне функције: опозиција, могућност, тврђење, рестрикција

Форме текстова:

- дијалог: *Une œuvre connue à travers le monde ...*
- дијалошки текст: *J'ai fait a connaissance du petit prince*
  - *Le petit prince et le renard*
- прозни текст: *Une oeuvre extraordinaire*
  - *Le Petit Prince en différentes langues*
- песма: *Yves Duteil, Prendre un enfant*

Граматика: pronoms démonstratifs, pronoms relatifs simples, препознавање облика *passé simple*

Познавање цивилизацијских садржаја: *Claude Monet*, сликар импресиониста; *Antoine de Saint-Exupéry*, француски писац; *Le Petit Prince*, значај дела, бројна издања и преводи; *Yves Duteil, Prendre un enfant*, француска шансона

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *Une œuvre connue à travers le monde*

Тема: О значају дела *Le Petit Prince*

Прва фаза

Час можете почети разговором о активностима ученика током једног обичног дана.

Essayons de parler d'une journée tout à fait ordinaire de votre vie. Par exemple, aujourd'hui y a-t-il quelque chose d'exceptionnel que vous avez fait/ vous allez faire ?

- *avant l'école / après l'école*
- *vous avez visité ... / vous allez visiter ...*
- *vous avez participé / vous allez participer*

Le soir qu'est-ce que vous faites d'habitude ? Vous sortez avec vos amis ? Vous restez à la maison ? Vous lisez le soir ? Vous regardez la télé ?

Quels programmes vous regardez à la TV ? Le journal du soir ? Des films ? Des programmes sportifs ? Des variétés ? Des documentaires ? Des débats ?

Друга фаза

После овог увода приступите обради дијалога *Une œuvre connue à travers le monde*.

Пустите снимак дијалога. Дакле, стари познаници наших ученика, *Pascal* и *Monique*, припремају се да проведу вече поред телевизора и да гледају емисију о познатој књизи *Antoine Saint-Exupéry*-а *Le Petit Prince*.

После првог или другог слушања, питањима, проверите шта су разумели. Та питања могу бити отприлике оваква:

Pascal et Monique sortent ce soir ? Oui ? Non ? Que vont-ils faire ? De qui s'agit-il dans le débat littéraire ?

Колико год је могуће водите разговор о теми која је покренута у дијалогу. Дозволите им да се послужи текстом, јер дешава се да ученици разумеју поруку текста, али да не могу да је формулишу. На овом степену обраде, важно је разумевање, а када буду научили дијалог, конструкције у њему и непознате речи, онда ћете контролисати начин изражавања.

На крају ове фазе по уобичајеном поступку, оставаите их да сами раде уз потребна питања која ће им помоћи да разумеју у потпуности дијалог.

Трећа фаза

Пустите поново снимак. По потреби вежбајте читање, а затим пређите на казивање дијалога, прво уз подршку текста, а затим тражите да се ученици полако одвајају од текста и самосталније изговарају реплике.

За домаћи задатак можете задати вежбе у којима се обнавља употреба релативних заменица *qui* и *que*. То су вежбе из *Activité 3* под *a, b* и *c*.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Une œuvre extraordinaire*

Тема: О књизи *Мали принц* и његовом аутору

Прва фаза

Понесите на час један примерак књиге *Мали принц*, било у оригиналном издању, било у преводу. И у једном и у другом случају корице су исте, те, уколико су ученици читали роман, лако ће га препознати. Поставите им питање:

Est-ce-que vous connaissez ce livre ?

Без обзира на одговор, ваша прича треба да следи, а питање је постављено да бисте добили информацију о томе да ли ваши ученици познају ово дело и његовог писца.

C'est un roman. Son titre est Le Petit Prince. Son auteur s'appelle Antoine de Saint-Exupéry. Il a publié son roman dans les années 40, au début de la première guerre mondiale en Amérique.

Le Petit Prince est un récit sur un petit garçon, qui est seul et qui cherche des amis. Ce roman est écrit en français, puisque auteur est français, mais il est traduit en nombreuses langues. C'est une œuvre très connue, les enfants la lisent ; mais les adultes aussi. Le Petit Prince est le roman proclamé pour le plus célèbre de la littérature du XXe siècle.

Друга фаза

Пустите снимак текста. После слушања, не тумачећи још значење, обратите се ученицима и поставите им питање:

Est-ce que vous êtes d'accord avec la constatation donnée au début du texte : il y a des livres qu'on aime lire et ceux qu'on n'aime pas lire, ou on aime moins lire ?

Pourquoi ? De quoi cela dépend-il ? Est-ce que vous lisez les mêmes livres que vos parents ou que vos frères ou sœurs ? Bien sûr que non. Mais le Petit Prince est lu par tout le monde, par les jeunes et par les adultes, c'est pourquoi on dit que c'est une œuvre extraordinaire. Est-ce que vous avez lu Le Petit Prince ?

Позовите ученике да прочитају текст у себи и да сагледају значење текста служећи се речником на крају књиге или договарајући се са својим другом. За речи или делове реченице које не могу сами да протумаче поставиће питање приликом заједничког рада на тексту и сазнаће било од неких ученика који су тај детаљ разумели, било тако што ћете им ви дати тумачење.

Трећа фаза

Можете им скренути пажњу на конструкције које су приказане у сегменту *Observez*. Ученици су могли уочити током наставног процеса да неки глаголи повезују именицу директно, као на пример *lire un livre, aimer les livres*. Међутим, многи глаголи траже препозицију, најчешће *à* и *de*, којом везују за себе именицу: *s'intéresser à la littérature ; se mettre à lire ; finir de lire, continuer de lire*.

Кажите ученицима да ове препозиције немају значења, али да би говорили коректно француским језиком, они морају употребљавати ону препозицију која по граматичком правилу иде уз глагол.

Ученицима који желе више да науче можете задати за домаћи задатак превод текста из *Activité 1, Exercices complémentaires*.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *J'ai fait la connaissance du petit prince*

Тема: Изражавање захтева

Прва фаза

Ученици ће бити у ситуацији да обрађују у овом досијеу оригиналне делове из романа *Мали принц*. За њих ће то бити интересантније уколико су прочитали дело. Уколико нису, нека им ова лекција буде подстрек за то.

Проверите колико њих познаје овај роман. Тражите од оних који га познају да уз вашу помоћ испричају причу о малом принцу. Веома је значајно да они схвате ко је мали принц: то је свако дете које се пробија кроз живот. То дете које Сент Егзипери описује је усамљено, једноставно, скромно. Оно само тражи да упозна свет и да у њему пронађе своје пријатеље.

Саопштите ученицима да ће слушати одломак у коме је реч о првом сусрету малог принца и аутора. Скрените њихову пажњу на илустрације поред текста, оне ће допринети разумевању, а затим пустите снимак.

Пре него што ученици отпочну свој самостални рад на тексту укажите им на то да је овде, као и у већини литерарних дела, употребљен један други глаголски облик за казивање прошлих радњи, који су они имали прилике да уоче раније, и који је, подсетите их на то, по значењу исти као и *passé composé*. На дну странице показани су присутни облици *passé simple*-а и одговарајући облици *passé composé*-а, али и презента *subjonctif*-а и индикатива, како бисмо отклонили препреке за разумевање тексту.

Друга фаза

Омогућите ученицима да поново саслушају снимак одломка. Анализирајте места у тексту, било да је реч о облику или конструкцији, која могу да буду проблем за разумевање. Могуће је да их збуњују глаголски облици *passé simple*-а, или евентуално *subjonctif*-а. Могуће је да их збуњују и пасивни облици: *il fut refusé*. То је све разумљиво, они то тек уче, и то на нивоу препознавања. Зато их позовите да питају за сваки облик, уколико им објашњење испод текста није довољно. Затим приступите читању. Док читају, један за другим, проверавајте њихово разумевање текста, ученици су често стидљиви, чак и уплашени да поставе питање. А веома је значајно у овом случају да разумеју, јер то би могло да буде мотивација да прочитају књигу. Познато је да ученици мало читају. Међутим, међу прочитаним књигама, ма како да их је мало, *Мали принц* би требало да се нађе.

Трећа фаза

Испричајте им да је саговорник малог принца један авијатичар, а то је заправо писац, он је обављао дужност авијатичара (могли бисте да предложите ученицима да самостално пронађу информацију о Сент Егзиперију) и да су се они сусрели у пустињи, где су и један и други пали с неба: мали принц са своје планете, писац из свог поквареног авиона. Затим то што сте испричали преточите у питања:

Où se rencontrent le petit prince et l'aviateur ? Dans le désert. L'avion de l'aviateur était en panne, le petit prince était descendu de sa planète.

Pourquoi le petit prince demande un mouton ? Il est seul, il cherche des amis. Les enfants aiment des animaux. Le petit prince veut garder le mouton sur sa planète. Il s'inquiète s'il y aura assez de l'herbe pour que le mouton mange.

За домаћи задатак саветујте ученицима да раде усмено на питањима која су дата под *a* у *Activité 1*. Ученицима који желе више да раде можете задати и *Activité 2* из *Exercices complémentaires*.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: *Pronoms démonstratifs*

Прва фаза

Можете на почетку овог часа урадити вежбу под *a* из *Activité 2*. Реч је о увежбавању интонације и изговора. Следите снимак и захтевајте да коректно имитирају интонацију и изговор различитих модалитета реченица: декларативне, интерогативне, екскламативне. Посебно обратите пажњу на изговор полуконсонаната који се формирају један поред другог (U+ I) на пример *huit*. На обраду текста пређите тек када коректно успеју да изговоре дате примере.

Друга фаза

Обновите знања која су дата на претходним часовима; напишите на табли:

Qu'est-ce que nous savons de Saint-Exupéry ?

Qu'est-ce que nous savons du Petit Prince ?

Оставите ученицима слободу да на ова питања дају одговоре у зависности од њиховог знања: једном реченицом, једним дужим исказом, по свом избору, оно што су запамтили, оно што их је највише заинтересовало.

Обновите текст *J'ai fait la connaissance du petit prince*. Задржите се на свакој употребљеној показној заменици, као на пример: *celui-là est déjà très malade; celui-ci est trop vieux*. Анализирајте те облике. Рашчланите на показни придев и именицу: *ce mouton ici/ ce mouton là*. Затим, замените *le mouton* са *la*

vache: cette vache: celle-ci est malade/ celle-là est vieille. Позовите да отворе 52. страну уџбеника.

Трећа фаза

У делу *Grammaire*, сегмент *Observez*, систематизоване су показне заменице, тј. *pronoms démonstratifs*. Било би пожељно да се ученицима разграничи појам показне заменице и показног придева. Реците им да су у француској граматичи придеви све речи које одређују именицу. Тако кажемо *ce garçon, cette fille; ces élèves*; то су показни придеви, тј. *adjectifs démonstratifs*. Показне заменице замењују именицу која је одређена показним придевом: *ce garçon est blond; cette fille est blonde; ces garçons sont blonds; ces filles sont blondes: celui-ci/là est blond; celle-ci/là est blonde; ceux-ci/là sont blonds; celles-ci/là sont blondes*.

Укажите на примере дате у књизи и на парадигме.

За домаћи задатак можете дати вежбе под *g, h, i* из *Activité 3*.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Le Petit Prince en différentes langues*

Тема: Преводи *Малог принца*

Прва фаза

Час можете почети израдом вежбе под *b* из *Activité 2*, тј. израдом вежбе разумевања на слух.

Ученици ће чути следећи текст:

Quand les chaussures s'aiment ...

Il était une fois une paire de chaussures qui étaient mariées ensemble. La chaussure droite s'appelait Nicolas et la chaussure gauche, qui était la dame, s'appelait Tina. Elles habitaient une belle boîte en carton où elles étaient enroulées dans du papier. Elles s'y trouvaient parfaitement heureuses. Mais voilà un beau matin une vendeuse les sortit de leur boîte afin de les faire essayer à une dame. La dame a mis les chaussures, elle a fait quelques pas avec, puis, voyant qu'elles lui allaient bien, elle dit

– Je les achète.

– Faut-il vous les envelopper ? – demanda la vendeuse.

– Inutile, dit la dame, je rentre avec.

– Elle paya et sortit avec les chaussures neuves aux pieds.

Pierre Gripari, La paire de chaussures

Ученици треба да саслушају, једном или два пута, текст а затим да дају одговоре на питања постављена у вежби под *b* из *Activité 2*. Реците ученицима да на ова питања могу да одговоре једино ако су добро слушали. И ако се деси да на неко питање не могу да одговоре не треба да се задржавају; треба да упишу само оговоре које знају.

Друга фаза

Вратите се на роман *Le Petit Prince*. Констатујте још једном да је реч о изузетно познатом делу, делу које је проглашено за књигу XX века. И наравно, стога, ова књига је преведена на многе стране језике, о чему ћете прочитати у тексту *Le Petit Prince en différentes langues*.

И овај текст који ћете обрађивати, може да побуди интересовање ученика за неки далеки, њима мало познати свет. Посебно када је реч о језицима за које они нису, вероватно, никада чули; то су језици Индијанаца, бројни језици који све више нестају јер су земље Средње и Јужне Америке у којима живе Индијанци, узеле као званични, језик својих бивших колонизатора.

Обрадите текст уз помоћ снимка. Текст има чисто информативни карактер. Интересантно је чути да је први превод *Малої принца* урађен на тоба језику. Приказ превода романа још једном ће показати ученицима различите карактере које језици употребљавају као своје *џисмо*.

Трећа фаза

Позовите ученике да посматрају на страни 52 *pronoms relatifs*. Они су већ давно усвојили заменице *qui*, *que* и *où*, и у овом досијеу су већ добили вежбе на основу којих су их обновили. Међутим, у овом делу под *Grammaire*, посебну пажњу треба посветити значењу и употреби *dont*. Зато после објашњења урадите усмено вежбе под *e* и *f* из *Activité 3* а задајте да код куће ученици ураде писмено вежбе под *d*, *e* и *f*.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Le petit prince et le renard*

Тема: Пријатељство

Прва фаза

Текст који треба обрадити захтеваће, вероватно, два радна часа. На овом часу можете радити до: *Le renard se tut et regarda longtemps le prince*.

Можете направити увод разговором о темама које су већ обрадили. Покушајте да се тај разговор не сведе на питања и одговоре. Сведите то на обичан разговор у коме сви учествују: поставите питање неком ученику: *Comment imagines-tu le petit prince ?* Покушајте да створите слику тог тајанственог дечака, колико је он велики, колико година има, какве су му очи, коса, како је обучен итд. И то тако направите да се ученичка мишљења сукобљавају, да они сви учествују у стварању те слике.

Друго питање које може да допуни ову слику јесте оно о овци:

Pourquoi il a demandé à l'aviateur de lui dessiner un mouton ?

Parce qu'il voulait avoir un mouton. Le petit prince est tout seul, c'est un enfant et il veut s'amuser.

Pourquoi a-t-il refusé le premier dessin ? Et le deuxième ? Quel mouton a-t-il voulu ?

Друга фаза

Пређите на обраду текста или дела текста *Le petit prince et le renard*.

Направите увод:

Dans le même désert où le petit prince a rencontré l'aviateur, il rencontre une bête. Il demande: Qui est tu et la bête répond qu'elle est un renard. Mais le petit price ne connaît pas de renard. Il demande au renard de jouer avec lui. Le renard ne peut pas jouer avec lui, Voyons pourquoi! Nous allons lire le texte et apprendre pourquoi le renard refuse de jouer avec le petit price.

Пустите снимак текста. Позовите ученике да прочитају текст у себи. Тражите да поставе питања која се односе на значење текста, и посебно водите рачуна о облицима *passé simple*-а које ученици не могу да знају а који су им неопходни за разумевање текста. Иако текст изгледа дугачак, он није тежак. Збуњују непознати облици глагола, али они су испод текста приказани облицима које ученици разумеју. И има ту још нешто на шта ученици нису навикли: од ученика се тражи да не остану по страни текста, да некако прате ту емоцију која избија из разговора лисице и малог принца. То је тренутак склапања пријатељства, нераздвојног пријатељства. То је једна јака емоција која се успоставља између два сасвим различита бића.

Радите текст полако, разговарајте са њима о сваком новом моменту, покушајте да код њих развијете литерарни укус.

Уколико нисте у стању да завршите обраду на овом часу, имате и други час пред собом.

Трећа фаза

Да бисте могли да им дате и остале вежбе, пређите на страни 52 објашњење о релативним заменицама, посебно инсистирајте на заменици *dont*. У том смислу урадите усмено вежбу по *f* из *Activité 3*, а код куће ученици могу да ураде исту вежбу у свесци, као и вежбе под *d* и *e*.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: Рад на таксту *Le petit prince et le renard*

Тема: Вежбе

Прва фаза

Наставите са обрадом текста *Le petit prince et le renard*. Заправо почните од почетка, то што су на прошлом часу обрадили један сегмент текста олакшаће им да савладају други део. Овај део *Малој принца* је есенција приче о прија-

тељству и љубави и није било могуће дати га у скраћеној верзији, нити га не дати, јер се управо у њему садржи цела филозофија дела: *les amis ne s'achètent pas ; si tu veux un ami, apprivoise-moi ; pour apprivoiser un ami il faut être très patient*. Да би ученици схватили сву поетичност текста, потребно је да им каже-те у чему је поента ових редова: усамљеност и бескрајна тежња за „стварањем веза“ односно за зближавањем. Глагол *apprivoiser* се примењује за животиње, али он овде има своје специфично значење: свако живо биће има потребу за блиском особом, нема разлике између малог принца који је пао са неког удаље-ног астероида и лисице, обоје су у потрази за пријатељима, обоје су сами и несрећни.

Друга фаза

Радите на тексту.

Трећа фаза

На страни 52 дате су парадигме релативних и демонстративних заменица. То су већ обрађиване граматичке теме, потребно је указати на њихове пара-дигме.

Тражите да ученици прочитају своје домаће радове *Activité 3* под *d* и *e*, и тражите да ураде код куће *Activité 3* под *g*, вежбу која се односи на демонстра-тивне заменице.

ОСМИ ЧАС

Предмет: Рад на тексту *Le petit prince et le renard*

Тема: Негација, хипотеза

Прва фаза

Када будете обрадили текст приложен у уџбенику, приче на којима можете радити могу да изгледају овако:

Le petit prince et l'aviateur :

Ils se rencontrent dans le désert. L'avion de l'aviateur est tombé en panne, il se trouve tout seul dans le désert. Le petit prince est descendu d'une planète, il est tombé dans le désert. Lui aussi est seul. Le petit prince demande à l'aviateur de lui dessiner un mouton. Le premier mouton que l'aviateur dessine est très malade. Le petit prince demande un autre. Celui-là est vieux. C'est le troisième qui est bon ; il dort dans une boîte fermée.

Le petit prince et le renard :

Le petit prince est seul et triste ; il n'a pas d'amis, il les cherche. Il ne sait pas où sont les hommes. Le renard arrive. Le petit prince demande au renard de jouer avec lui. Le renard veut bien ; lui aussi est seul, mais il demande au petit prince de l'apprivoiser. Le petit prince ne sait pas ce que cela signifie. Cela signifie « créer des liens » lui explique le renard, et il dit que pour « créer des liens » il faut avoir beaucoup de patience.

Друга фаза

Можете читати текст *Le petit prince et le renard*. Међутим, немојте дозволити да се то сведе на пуко читање, својим питањима наведите ученике да размишљају о значењским детаљима. На пример, на почетку текста лисица каже: *je suis sous le pommier...* Ученик може да размишља о томе откуд јабука у пустињи, и он добро размишља, чак и откуд лисица у пустињи. Такви детаљи појачавају имагинарност приче, нема ничег реалног у физичком смислу у овој причи, у њој су аутентична само осећања и потребе човека да живи у окружењу себи блиских људи.

Нешто даље у тексту, Мали принц се изненађује када види лисицу, и каже *Qui es-tu ? Tu es bien joli ...* Ово претпоставља да он никада раније није видео лисицу, што је и нормално, јер он живи сам на својој планети. Можете се задржати на делу у коме лисица даје карактеристику људи:

Les hommes, ils ont des fusils et ils chassent. Ils élèvent aussi des poules. C'est leur seul intérêt. Tu cherches des poules ?

То је најлошија карактеристика дата о људима, јер лисицу једино интересују кокошке, и она се заправо прибојава да њих не тражи и Мали принц.

Обратите пажњу и на последње редове на тој страни :

Il y a une fleur ... je crois qu'elle m'a apprivoisé ...

Тај цвет је ружа коју Мали принц гаји у својој башти на својој планети и у коју је заљубљен; она је за њега јединствена на свету.

Трећа фаза

На крају часа вратите се на *Activité 1*, вежбе под *b* и *c*. У првој вежби ученици треба, на часу, усмено, да дају одговоре на постављана питања. Када то заврше, тражите, бар од ученика који то могу да заокруже те одговоре у целину, да направе резиме, и да напишу, такође код куће у својој свесци. Ученици који могу више да раде обновиће и вежбе са негацијом које су дате у *Activité 3* под *j*, *k*, *l*, *m*.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

Qui est l'auteur du Petit Prince ?

Avez-vous lu Le Petit Prince ?

Qui est le petit prince ? Est-il le fils d'un roi ? Le fils d'un homme riche ? Le nombre d'une grande famille ?

Одговор: *Le petit prince est un garçon, simple comme nous, triste parce qu'il n'a personne sur sa planète sauf une rose.*

Il possède une planète ?

Одговор: *Non. Il vit dans une petite maison mais puisqu'il est seul, cette maison avec le jardin est tout son monde.*

Donc, le petit prince habite un tout petit espace qu'il appelle planète.

Que signifie apprivoiser quelqu'un ?

Aimer quelqu'un ? Avoir confiance en quelqu'un ? Créer des liens avec quelqu'un ?

Dossier 5

Un esprit sain dans un corps sain

Досије 5 садржи:

Теме: спорт, историјат олимпијских игара

Комуникативне функције: исказивање временских односа: *depuis, jusqu'à, il y a*

Форме текстова:

- кратки дијалози: *Un esprit sain dans un corps sain*
- монолошки текст: *Es-tu sportif? Qu'est-ce que tu fais comme sport?*
- прозни текст: *Les Jeux Olympiques*
  - *Les Jeux, dans l'antiquité*
  - *La gym*
- песма: *Et si tu n'existais pas...*

Граматика: *le passé simple*; парадигма: *le passé simple* – форме трећег лица једине и множине; односи међу временима у француској граматичи

Познавање цивилизацијских садржаја: олимпијске игре у Антици, обнављање игара, улога барона Пјера де Кубертена у обнављању игара

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада кратких дијалога *Un esprit sain dans un corps sain* и текста *Les Jeux Olympiques*

Тема: Спорт као корисна активност, кратак историјат олимпијских игара.

Прва фаза

Немојте да пропустите да упознате ученике, на основу онога што је истакнуто на 54. страни испод наслова, са садржајем лекције. Прокоментаришите оно што ће се радити и скрените њихову пажњу на слику Тулуза Лотрека који је насликао играчице канкана у Мулен Ружу, француском кабареу који још увек приказује исти програм.

Програм нас обавезује да обрадимо тему о спорту. Из претходних уџбеника ученици су могли да науче многе лексичке јединице везане за спорт, и са тим

рачунамо као са основом за рад на овој лекцији; с обзиром на узраст ученика и на њихова интересовања, ову тематику смо проширили историјским датостима које се односе на спортске игре, а генерално и на професију, јер у данашње време бити спортиста, то није само вид рекреације већ и врста професије.

Дакле, као и раније позовите ученике да се на странама 56 и 57 обавесте о темама које ће обрађивати у овом досијеу. Тражите да преведу наслов у духу нашег језика: У здравом телу здрав је и дух.

Пустите снимак текста. На уобичајен начин обрадите неколико приложених реплика, од којих ће вам два питања бити од значаја за разговор кроз читаву лекцију: *Vous faites de la gymnastique régulièrement* и *Qu'est-ce que vous faites comme sport ?*

На ова питања ученици могу да одговоре шире него што је дато у овој лекцији, јер током ранијих лекција, у претходним уџбеницима, они су имали прилике да разговарају о спорту.

Друга фаза

Затим пређите на одбраду текста *Les Jeux Olympiques*. Текст који ће ученици слушати и читати има само информативну вредност. У њему су дати само основни токови тазвоја олимпијских игара, и треба да укажемо да их је обновио Француз Пјер де Кубертен. То су чињенице које спадају у познавања француске цивилизације и на томе треба инсистирати.

На приказаној слици ученици могу видети споменик који је Кубертену подигнут за време олимпијских игара у Атланти. Овај текст вам може бити подстицај да разговарате са ученицима о значају олимпијских игара, то је велика тековина, можда најстарија, европске цивилизације која је наравно, проширена на цео свет. Задајте ученицима да прочитају у некој књизи или на Интернету различите текстове о овом догађају и да размене податке до којих дођу.

Обрадите текст уз снимак и на уобичајен начин, одвојте неколико минута да га ученици прочитају и питају за објашњење. Посебно им саопштите да морају запамтити издвојене појмове испод текста који се односе на овај догађај. У образовном смислу важно је да запамте датум одржавања античких игара, јер 776. година пре нове ере је први записани датум који је пронађен.

Трећа фаза

Уколико вам време дозвољава, можете поставити неколико питања ученицима о савременим олимпијским играма:

Dans quel pays ont été organisés les premiers Jeux modernes ? (à Athènes, en 1896)

Savez-vous qui a renouvelé les Jeux ? (Pierre de Coubertin)

Dans quel pays ont été organisés les derniers Jeux Olympique ?

Dans quel pays seront organisés les prochains Jeux ?

Тражите од ученика да код куће раде на овим текстовима.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Обрада *Es-tu sportif? Qu'est-ce que tu fais comme sport?*

Тема: Спорт

Прва фаза

Час можете почети обрадом вежбе под *a* из *Activité 1: Parlons du sport*. У овој вежби приложена су сва питања која можете поставити ученицима, или још боље и корисније је тражити од ученика да један другом постављају питања. Трудите се да ученици унапред формулишу питање, односно да одаберу питање које ће поставити свом другу или другарици, по могућству да индивидуализују тему о којој говоре. Немојте да губите време са ученицима који се нису припремили и који покушавају узалуд да нешто сроче, од њих тражите само да понове оно што су други коректно рекли, и то више пута.

Кад будете завршили овај сегмент рада, кажите им на крају, да у простору који је предвиђен, а то су четири празне линије, направе резиме разговора на часу. Тражите од свих да то ураде, а на следећем часу издвојите боље урађене задатке.

Друга фаза

У наставку ове дискусије обрадите називе спортова и позиције тела које гимнастичари практикују, на странама 58 и 59. То не би требало да је непознато ученицима, било је речи о томе и у ранијим текстовима, али ипак да поновимо у мало широј верзији. Дакле, тражите прво да препознају спортове и њихове називе приказане на страни 58. Већина је позната, непознати спортови су преведени. Када их утврде и коректно изговарају, разговарајте о односу ученика према тим спортовима: да ли неке практикују, које воле, које не воле, разлози зашто воле овај спорт а не онај, итд.

Пређите на страну 59. Овде је пак једна девојчица која нам представља разне положаје који се примењују у гимнастици. Ни то није непознато. Поновите прво на тексту, а затим укључите ученике, позовите једног који ће издавати наредбу за извршавање разних радњи приказаних на слици. Ово можете често практиковати током наставног процеса, нарочито у тренуцима када су ученици уморни и узнемирени.

Трећа фаза

Час можете завршити обрадом вежбе под *a* из *Activité 1* – вежба изговора и интонације. У овој лекцији обратите посебно пажњу на то да ученици после саслушаног снимка тачно понављају изговор назалних или оралних самогласника иза помоћних глагола:

J'ai un ... J'ai eu un ... Il a un ... Il a une ... Nous avons une ... Nous avons eu une ...

J'ai été ... J'étais ...

За домаћи задатак можете задати вежбу под *c* из *Activité 1*, у којој треба ставити у одговарајући контекст временске одредбе *depuis, jusqu'à, pendant, il y a*. Уверите се претходно да ученици препознају ове појмове.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Les jeux, dans l'Antiquité ...*

Тема: Олимпијске игре у антици

Прва фаза

Час можете почети сумирањем неких знања која ће вам послужити да боље организујете рад на овом часу а и на следећим часовима. Поставите питање

Qu'est-ce que nous savons des Jeux Olympiques ?, и напишите на табли: *Jeux Olympiques*.

Очекујте да ученици одговоре да су игре организоване у Грчкој. Додајте на табли:

Jeux Olympiques → *antiques*

Поставите питање *Qui a renouvelé les Jeux ?*, и после одговара констатујте да постоје и модерне игре, додајте

Jeux Olympiques → *antiques*
→ *modernes*

Затим пређите на спортове који се упражњавају на олимпијским играма. Дозволите ученицима да их именују без вашег учешћа, само уз помоћ слика, и да их коректно изговарају. И није потребно да наброје све игре.

Питајте их затим да ли мисле да су сви ти спортови били присутни на античким играма. Наравно не. Позовите их да на страни 60, у другом делу текста, обележено црним словима, виде да је на грчким играма било само шест такмичења: *lutte* (рвање), *cOURSE de chars* (трка каруцама) *pugilat* (свирепа борба у којој је све било дозвољено осим да се ваде очи), *pentathlon*, који је подразумевао пет дисциплина: скакање, трчање, бацање копља, бацање диска, и рвање; затим *pancrace*, нешто између рвања и бокса али без икаквих правила, и најзад трка наоружаних атлетичара.

Поред *Jeux Olympiques antiques* испишите: *la lutte, la course de chars, le pugilat, le pentathlon, le pancrace la course en armes*.

Друга фаза

Пређите на обраду текста *Les jeux, dans l'Antiquité ...*

Прочитајте текст и оставите им неколико минута да се сами снађу уз помоћ речника или уз консултацију са другом. Затим заједнички приступите анализи значења детаља које ученици нису разумели.

У тексту су употребљене многе форме времена *passé simple* које је, као што знате, присутно у наративним текстовима, као што су бајке и историјска казивања. Ти облици су углавном употребљавани у трећем лицу једине и множине и зато ћемо њихову обраду почети од таквих форми, за почетак само на нивоу препознавања и могућности замењивања обликом *passé composé*. Из тог разлога, када будете увежбавали читање текста, још боље када будете давали објашњења, сваки облик *passé simple*-а прикажите *passé composé*-ом и тек тада проверите значење: *eurent/ont eu; furent/ont été*.

Трећа фаза

Уколико имате времена, после завршеног тумачења текста и увежбавања читања, пустите ученицима да слушају песму *Et si tu n'existais pas* која је дата на крају лекције. Пратећи речи у књизи ученици би могли да науче да певају ту песму.

За домаћи задатак задајте вежбе под *f* и *g* из *Activité 3*. У првој вежби на основу датог модела ученици треба да унесу одговарајуће форме приложених глагола. У другој треба да напишу инфинитиве глагола на основу приложеног глаголског облика,

Ученици који желе да раде више могу да ураде превод текста из *Activité 1 – Exercices complémentaires*.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: *Passé simple*

Прва фаза

Повежите почетак часа са темама које сте обрађивали на прошлом часу, посебно са оним темама које сте оставили ученицима сами да обраде: спортове на модерним олимпијским играма а сада као ново, покушајте да се сетите и градова у којима су игре одржаване.

Дакле, дајте подстицај питањем:

Qu'est-ce que nous savons des Jeux modernes ?

Одговори могу бити следећи:

a. *Ils sont renouvelés en 1896 par Pierre de Coubertin. Les premiers Jeux modernes ont été organisés à Athènes. Les sports présents en Antiquité ... Les sports présents dans les Jeux modernes ...*

Ensuite : les villes où les jeux renouvelés ont eu lieu :

1900 – Paris ; 1904 – Saint-Louis ; 1908 – Londres ; 1912 – Stockholm ; 1920 – Anvers ; 1924 – Paris ; 1928 – Amsterdam ; 1932 – Los Angeles ; 1936 – Berlin ; 1948 – Londres ; 1952 – Helsinki ; 1956 – Melbourne ; 1960 – Rome ; 1964 – Tokyo ; 1968 – Mexico ; 1972 – Munich ; 1976 – Montréal ; 1980 – Moscou ; 1984

– Los Angeles ; 1988 – Séoul ; 1992 – Barcelone ; 1996 – Atlanta ; 2000 – Sydney ; 2004 – Athènes ; 2008 – Pékin ; 2012 seront organisés à Londres.

b. Aux Jeux Olympiques les compétitions sont organisées en : football, basket, volleyball, natation, courses.

Поведите разговор са ученицима на личном плану: *Est-ce que vous êtes sportif ? Quel sport vous pratiquez ? Est-ce que vous suivez les retransmissions des spectacles sportifs ? Quels spectacles ?*

Тражите да употребљавају *j'en fais ... depuis, jusqu'à, il y a.*

Можете захтевати да ученици прочитају текст пре него што пређете на тумачење граматичке партије.

Друга фаза

Приступите обради граматике на страни 61. Реч је о облику *passé simple*. Ученици су имали прилике да и у уџбенику за седми разред виде облике овог времена а приступ обраде је остао исти: *passé simple* је облик који ученици треба само да препознају ради разумевања текстова у којима се јавља; у књижевним текстовима, посебно у оним намењеним деци – бајке, басне, приче, песме – овај облик је стално присутан и ако га ученици не би препознали, били би ускраћени за многе лепе текстове.

Позовите ученике да читају наведене примере у одељку *Grammaire* и да уоче глаголске облике: сви облици су у трећем лицу множине. Осим трећег лица једнине и множине, није потребно оптерећивати их другим лицима, јер како се *passé simple* употребљава само у наративним текстовима, дакле у текстовима у којима се говори о некоме или нечему, ти ће процеси бити у облику трећег лица.

Passé simple се по значењу може упоредити са *passé composé*-ом. Све што можемо казати обликом *passé simple* можемо казати и обликом *passé composé*. То ученици могу видети на примеру реченица које су трансформисане.

Да би се навикли на облике *passé simple* најчешћих глагола, приложена је њихова листа у трећем лицу једнине и множине. Објасните ученицима зашто је потребно да препознају ове облике и на слух и као графичку представу. Прочитајте их неколико пута и саветујте им да их запамте.

Трећа фаза

Да би ученици запамтили ваше објашњење урадите усмено вежбе под *a* и под *b* из *Activité 3*. Можете им дозволити да за почетак сами одреде тражене форме, не задржавајући се на оним које не знају, то ће већ унети у свеску када будете радили контролу, дакле да се увере у принцип и претворе оне познате глаголе из једног времена у друго.

Реч је о следећим облицима у вежби под *b*:

Christophe n'eut plus qu'une idée → Christophe n'a plus eu qu'une idée.

... il défila au pas accéléré → il a défilé au pas accéléré ...

... *il lui tourna le dos et fonça droit sur le piano* → *il lui a tourné le dos et a foncé droit sur le piano.*

... *il ne put s'y asseoir* → *il n'a pas pu s'y asseoir.*

... *il la gravit sur les genoux* → *il l'a gravie sur les genoux.*

Cela ajouta à la gaîté → *Cela a ajouté à la gaîté ...*

Извршите контролу, по потреби испишите на табли облике обавезно зали-ца треће једнине и треће множине.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *La gym*

Тема: Час гимнастике

Прва фаза

Приступите обради текста *La gym*. Поново смо тематски са малим Ни-колом, његовим друговима и несташлуцима које они чине.

Омогућите ученицима да чују снимак текста пратећи га у књизи. Ако вре-менски нисте у стању да обрадите овај текст у целости на овом часу, можете пренети један део на следећи час, али у сваком случају омогућите ученици-ма да саслушају целину коју ће свакако разумети. Као и у раније обрађеним текстовима Семпеа и Госинија, језик је једноставан, сведен на мале реченице које одговарају дечијем говору. Духовитост текста привлачи ученике исто као и одрасле особе и то подиже мотивацију.

Можете пустити текст и други пут, у њему нема много непознаница ако се рачуна са оним језичким елементима који су били присутни у ранијим уџбе-ницима. Ипак, треба им оставити времена да врате у сећање овај жанр језика. Оставите им, дакле, десетак минута да га сами прочитају и да раде на њему уз информације које им стоје на располагању. Можда ће им још једно слушање текста, после самосталног рада на њему, допринети да више разумеју и схвате духовитост реплика. Затим, тражите да ученици читају уз заједничко тумачење значења.

Да не би било забуне (у тексту се каже: *à la rentrée vous aurez tous des muscles comme ça*) радња се збива у *colonie de vacances* – дакле на летовању, за време распуста. Скрените пажњу ученика на илустрацију која прати текст. То је оригинална Семпеова илустрација. Час гимнастике се одржава на плажи, а професор гимнастике је као циљ трке одредио један сунцобран.

Када буде протумачено значење, приступите читању текста.

Друга фаза

Увели смо, претходним текстом, тему о гимнастичи, или спорту у целини, у школи. Зато после обрађене лекције, можете разговарати са ученицима о зна-чају спорта у њиховом животу. Сегментирајте тему у више кругова.

– спорт у нашој земљи: који спортови, које екипе, који светски рангови, по могућству поједини спортисти;

– спорт и ученици: да ли се баве спортом, којим, у којој мери, да ли су активни спортисти или само подржавају неке спортове, за кога навијају, иду ли на утакмице или гледају преносе на телевизији;

– спорт у школи: колико им школа омогућује да се баве спортом, којим, да ли се такмиче итд.

Ово су теме о којима ученици веома радо разговарају, а имају на располагању довољно језичких могућности да искажу то што хоће. У зависности од ситуације, и оне у школи и оне ван школе (нпр. неко светско првенство) развијте тему о спорту и они ће се озбиљно потрудити да у томе учествују.

Трећа фаза

Као увод у граматичку обраду француских времена, припремите ученике на овом часу да разликују када се које време одвијало у односу на тачку говорења. Тачка говорења је она у којој особа која говори констатује нешто, као на пример: *les élèves s'amusent sur la plage* или *les élèves se sont amusés sur la plage*; у односу на те тачке говорења друга времена могу се одвијати или у исто време – симултана времена (*Pendant qu'il y avait un vent très fort les enfants se sont amusés sur la plage*) или пре – антериорна времена (*Nous avons regardé le coquillage que notre ami avait trouvé*) или после – постериорна времена (*Le professeur de gym m'a dit que je serai un bon joueur de football*).

Теоријска тумачења нису потребна ученицима, потребно је да препознају, на пример, да у реченици *Il nous a dit qu'on allait faire des jeux* тачка говорења је *il nous a dit ...* а да ће се радња из реченице *on allait faire des jeux* извршити после момента када је исказана прва реченица. Или *On a regardé le coquillage que Fabrice avait trouvé*. Они су гледали шкољку, али тренутак када је Fabrice нашао шкољку претходио је моменту гледања.

Посветите мало времена односима који су успостављени међу глаголским формама у овом тексту, како би ученици могли да размишљају о томе пре него што дубље уђете у анализу тих односа.

За домаћи задатак можете задати да ученици ураде вежбу под *b* из *Activité 1* и вежбе под *c*, *d* и *e* из *Activité 3*.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: Употреба времена

Прва фаза

Час можете почети слушањем снимка текста *La gym*. Овога пута није потребно да се ученици ослањају на текст у уџбенику, јер снимак текста треба да послужи као ослонац за разговор.

Ученици треба да кажу следеће:

Le petit Nicolas est à la mer dans une colonie de vacances avec ses copains. Ils ont un nouveau professeur de gymnastique ; il demande aux enfants de faire une course ; pour l'arrivée il désigne un parasol ; il donne un coup de sifflet mais il n'y a que Mamert qui part. Les autres regardent un coquillage que Fabrice a trouvé sur la plage. Le professeur s'énervé, les enfants se demandent pourquoi il s'énervé ; il n'y a rien qui presse, dit Fabrice. Le professeur veut qu'on recommence la course, mais Mamert qui est parti et qui est arrivé au parasol, il dit que la course est terminée et qu'il est arrivé le premier.

Друга фаза

Приступите читању. Прво тражите да ученици читају како бисте утврдили колико су савладали текст. А затим, читајте још једном с одређеним циљем: потребно је да на овом тексту анализирате употребу глаголских времена..

Уз читање констатујте редослед глаголских радњи у следећим реченицама:

Si vous êtes sages ... à la rentrée vous aurez tous des muscles.

(présent + futur) Le futur indique un procès postérieur par rapport au présent.

Il nous a dit qu'on allait faire des jeux pour commencer.

(passé composé + imparfait + infinitif) L'imparfait + infinitif indique un procès postérieur dans le passé par rapport au passé composé.

... On a regardé le coquillage que Fabrice avait trouvé sur la plage.

(passe composé + plus-que-parfait) Le plus-que-parfait indique un procès antérieur par rapport au passé composé.

Côme nous a expliqué qu'il en avait trouvé un beaucoup plus grand ... et qu'il l'offrirait à son papa.

(passé composé + plus-que-parfait + futur du passé) Par rapport au passé composé le plus-que-parfait indique un procès antérieur, tandis que le futur du passé indique un procès postérieur.

Трећа фаза

Анализа коју сте урадили на тексту дата је са више објашњења у сегменту *Observez*. Објаснити ученицима категорију времена у француском језику није лако; са нашом визијом аспекта, односно свршено /несвршено ученици ће се тешко навикнути на систем времена где се она ређају у односу на тачку говорења. Тачка говорења је примарна тачка у односу на коју се временски облици постављају. У српском језику, као и у другим словенским језицима, та тачка нема исту вредност, те је нама дозвољено да кажемо: *ја сада тврдим да је он јуче рекао да ће доћи суштра*, а да при том све буде разумљиво. У француском језику то су три сегмента који се морају ускладити: једино је у презенту *ја тврдим*, све остало припада сегменту прошлости: *je confirme qu'il a dit hier qu'il viendrait le lendemain*.

Објасните ученицима тај принцип. Рачунајте с тим да ће бити потребно да указујете на то више пута. Без усвајања тог принципа, који се популарно зове „слагање времена“, ученици не могу разумљиво да говоре француским језиком.

Упутите ученике на стране 63 и 64. То што сте почели да објашњавате на прошлом часу и на овом сада, приказано је на неки начин графички. Можда ће им тај приказ бити јаснији. Покушајте да на датим примерима утврдите односе које сте им мало пре објаснили. Посветите пажњу плусквамперфекту. Мада обрада овог времена није предвиђена у програму за овај разред, њега није могуће избећи када тумачимо временски систем. Зато допустите да га ученици перципирају као могућност исказивања антериорности, све док не дође време да се о њему нешто више каже.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: Вежба разумевање усменог текста

Тема: Куп *Jules Rimmet*

Прва фаза

Текст који је на снимку вежбе *Activité 2* под *b* и који ученици треба да саслушају пре него што одговоре на питања је следећи:

Ah ! Salut Grégoire, je suis content de te voir, justement je voulais te parler. Comment vas-tu, et les enfants ça va ? Écoute, j'ai plein de choses à te dire. Il faut absolument qu'on discute, oh là là ! Mais il faut que j'y aille, je file, j'ai un rendez-vous, tu m'appelles quand tu auras un peu plus de temps, d'accord ? Salut, au revoir.

Као што можете видети на основу питања, реч није о разумевању детаља којима текст обилује, већ о основном разумевању поруке која је дата.

Позовите ученике да после слушања снимка текста ураде вежбу дату на страни 41 радне свеске.

Друга фаза

Покушајте да заједно урадите вежбу *Activité 3* из *Exercices complémentaires*. У свакој од ових група реченица дат је модел по коме треба поступити, али како се слагање времена тешко усваја, урадите то заједно и наравно, уз вашу помоћ. Резултати су следећи:

Elle a dit qu'elle aimait faire du sport.

Elle a dit qu'elle était contente d'habiter là.

Elle a dit qu'il lisait un roman intéresssant.

Elle a dit que Laura avait téléphoné.

*Elle a dit que sa mère était partie en Grèce.
Elle a dit qu'elle était allée à Paris.
Elle a dit qu'elle finirait son devoir.
Elle a dit qu'il serait libre pour le week-end.
Elle a dit qu'ils partiraient en train.*

Трећа фаза

На крају лекције можете заједно завршити *Activité 2* из *Exercices complémentaires* и тражити од ученика који су већ урадили вежбу *Activité 1* да прочитају превод како би се сви ученици упознали са историјатом купа *Jules Rimmet*.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

Faites-vous de la gymnastique à l'école ?

Où ? Dans la salle de classe ? Dans la salle de gymnastique ? Dans la cour de l'école ? Sur un terrain de sport ?

Si vous faites du sport dites :

– ce que vous faites comme sport

– ce que vous aimeriez faire comme sport ?

Que savez-vous des Jeux Olympiques ?

Y a-t-il une différence entre les Jeux à l'époque grèque et ceux d'aujourd'hui ?

Pouvez-vous dire les noms des sports qui faisaient partis des jeux à l'antiquité et qui ne sont plus des sports olympiques ?

Dossier 6

Toujours plus loin, toujours plus vite

Досије 6 садржи:

Теме: опредељивање за даље школовање; професије и занати; прогрес у науци

Комуникативне функције: исказивање узрока и мотива; исказивање хипотезе; одбити понуду и дати разлог

Форме текстова:

- дијалошки текст: *Faire un choix ... Ce n'est pas facile; Une vocation ratée; Faire l'impossible ... c'est tout à fait possible*
- монолошки текст: *Métiers et professions*
- прозни текстови: *Communiquer c'est faire savoir; Le XXe siècle – c'est le siècle de changements*
- стрип: *Titeuf, Aux frontières du réel*

Граматика: презент у граматички; хипотетичне реченице

Парадигма: *Conditionnel* глагола *vouloir* и *partir*

Познавање цивилизацијских садржаја: значај штампе и врста штампе, Никола Тесла, сегмент стрипа *Titeuf*

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Métiers et professions* и *Faire un choix ... ce n'est pas facile*

Тема: Усмеравање ка професијама које ученици желе да изаберу

Прва фаза

На основу садржаја приложеног на почетку лекције, упутите ученике у тему ове лекције. Објасните шта наслов досијеа значи и шта симболизује: жељу да се напредак постигне што више и што брже.

Позовите ученике да на уводним страницама лекције посматрају слику. То је слика Камија Писароа, чувеног импресионисте пејзажисте, који је у свом делу оставио предивне пејзаже француских крајева. Овде је реч о булевару Монмартр у Паризу. Поставите питање: *Qui a dessiné ce tableau ? Qu'est-ce qui est présenté sur le tableau ? Pissareau est un grand peintre, vous verrez ses*

peintures dans tous les musées où les tableaux impressionnistes sont exposés. Être peintre c'est une profession qui a apporté grande gloire à de nombreux hommes et femmes. Quels peintres et peintures connaissez-vous ? Aimerez-vous être peintre ? Qu'est-ce que vous aimeriez faire dans votre vie ? Voilà, la fin de votre école est dans quelques mois, avez-vous pensé ce que vous aller faire après ?

Ово је прилично једноставан начин да их уведете у тему, а затим тражите да отворе уџбеник на страни 69 како би се подсетили на занате које су раније учили или научили оне које нису знали.

Друга фаза

Почните да им читате и објашњавате појмове који су вертикално постављени поред текста, и то од познатих, на пример *Que fait le boulanger ?* Одговор је *Il fait et il vend du pain*. Уз помоћ преведених речи и текста који објашњава сваку професију, пређите тај текст. Не инсистирајте дуго на савладавању текста, о њему ће бити речи касније, сада је овај текст увод за обраду кратког дијалога који је дат на страни 68.

Трећа фаза

Поставите имагинарно питање: *De toutes ces professions qui sont données dans votre livre, laquelle choisirez-vous ?*

Можда ће неки ученици прихватити неку од ових професија, питајте их да ли би волели да то раде, који су разлози, и обавезно их похвалите што рано мисле на своју будућност. Имаће и других који још оклевају, или који не виде себе међу овим професијама. Поразговарајте и са њима о ономе шта би желели.

Затим, пустите снимак дијалога *Faire un choix ... ce n'est pas facile* који само треба да разумеју на овом часу, да схвате колико је то тешко направити избор професије коју ће обављати целог живота.

По уобичајеном поступку, радите на том тексту, а за домаћи задатак предложите ученицима да замисле којим ће путевима кренути када буду завршили овај, последњи разред основне школе, и посебно зашто су изабрали баш то о чему ће говорити.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: Рад на претходно обрађеном тексту и обрада дијалога *Une vocation ratée*

Тема: Избор будуће професије

Прва фаза

Подсетите ученике на текстове које сте претходно обрадили. Читајте, разговарајте о томе.

Затим тражите да ученици отворе радну свеску, *Dossier 6, Activité 1* под *a* и *b*. На основу питања развијте разговор што озбиљније можете, нарочито са

ученицима који су стању да говоре о тој теми и од којих други ученици могу много да науче.

Када будете говорили о циљевима њиховог школовања односно студирања, унесите некако питање да ли знају како се и где школовао Никола Тесла. На овај начин пређите на израду вежбе под *b*. Мало ко од наших ученика не може да одговори на питања која су ту дата, али немојте дуго да се бавите тиме јер ће о Николи Тесли бити речи при крају лекције.

Друга фаза

Приступите обради дијалога *Une vocation ratée*. Ово је аутентичан интервју преузет из једне радио-емисије. Пустите снимак дијалога. После слушања питајте ученике о чему је реч у дијалогу. Наиме, битно је да сазнате да ли су они разумели да је особа која говори о свом послу хтела много тога и да би се она образовала у сасвим другом правцу у односу на посао који ради да јој је ситуација то дозвољавала... али јој није дозвољавала, и ето сада је пиљарица. Граматички речено, у овом тексту ће ученици наићи на изражавање хипотезе смештене у прошлост, те према томе нереализоване. Тај језички чин, изражавање хипотезе у прошлости, компликована је граматичка конструкција и за почетак биће сасвим довољно да ученици науче значење тог облика. Сам облик подразумева хипотезу: *j'aurais voulu ... vous auriez aimé ... ça aurait été bien ... j'aurais étudié ...* све су то облици који показују нереализовану радњу: ја сам хтела (али нисам испунила ту своју жељу), ви сте волели (али се то није десило), то би било добро (да је било тако, али није било тако), ја бих студирала (али нисам).

Због конструкције која је много пута употребљена у дијалогу, радите заједно са ученицима на тумачењу значења. Затим саслушајте поново снимак текста.

Трећа фаза

Увежбавајте читање дијалога уз снимак. Било би врло добро да ученици запамте и размењују реплике из овог текста, јер је то начин да усвоје облике глагола за казивање хипотезе.

За домаћи задатак можете задати вежбе под *c* и под *d* из *Activité 3*.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Рад на обрађеном дијалогу

Тема: Вежбе

Прва фаза

Час можете почети обнављањем дијалога. Поновите све – слушање, читање и, по могућству, интерпретирање. Интерпретација не мора бити идентична тексту; направите оквир разговора, један пита – други одговара:

Qu'est-ce que vous êtes maintenant ? Je suis ...

Да би одговорили на питање, дајте избор занимања које би требало да познају:

maître/maîtresse; vendeur /vendeuse (de chaussures; de bicyclettes; de livres; de journaux); danseur/danseuse; professeur (de gym; de maths; de français); joueur (de basket; de football); femme de ménage; acteur/actrice; chanteur (de chansons; d'opéra); ingénieur d'électricité.

Напишите на табли ова занимања, можда и друга која овде нису наведена, и са тог списка ученици ће бирати занимања за свој мини-дијалог.

Друго питање следи:

Est-ce que vous êtes bien dans votre métier ? Oui, très bien. / Non, pas du tout. Je ne suis pas content, e.

Oui. /Non ? Mais quand vous étiez jeune, qu'est-ce que vous vouliez faire ?

На ово питање могу одговорити по сопственом избору, али увек са *J'aurais voulu être ... J'aurais voulu étudier ...* Проверите вежбу под *c* из *Activité 3* коју су имали за домаћи задатак.

Друга фаза

Приступите обради вежбе под *b* из *Activité 3*. Увежбајте однос *pourquoi/ parce que* како је дато у вежби, али проширите тумачење на *puisque* и на везнички израз *grâce à*. Сва три везника носе у свом значењу узрок, али битно се разликују: *parce que* одговара на питање постављено са *pourquoi*, дакле прави узрок, а *puisque* не може да се комбинује са *parce que*, јер изражава мотив радње, као и *grâce à*: пример из књиге *Grâce à ses beautés Paris attire des touristes* не значи због својих лепота...већ захваљујући својим лепотама. *Puisque Paris possède de beaux monuments nous irons le visiter*, у овој реченици је изражен мотив: Пошто Париз...

Да бисте своје тумачење потврдили, упутите ученике на страну 72. уџбеника, *Observez et retenez* под *a*. На тим примерима могу сами да раде и увиде разлику у значењу ових везника.

Трећа фаза

Из групе вежбања *Exercices complémentaires Activité 2* тражите да ученици преведу четири реченице и напишу их на линији, како би запамтили еквивалент облика глагола којим се преноси нереализована хипотеза:

Било би добро да било где отпутујемо...(али нећемо)

Било би добро да сам студирала; студирала бих информатику.

Било би добро да су моји родитељи могли да ми плате студије; студирала бих музику.

За домаћи задатак ученици би могли да прочитају сами текст из вежбе под *e* *Activité 3* и да испишу на предвиђена места глаголске форме употребљене у том тексту.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: *Grammaire*

Тема: *Conditionnel*, хипотеза

Прва фаза

Час можете почети израдом вежбе под *a* из *Activité 2* у којој су дати углавном примери кондиционалних реченица и занимања. Понављањем и увежбавањем изговора ученици ће запамтити ове структуре.

Друга фаза

После толико инсистирања на хипотези можемо претпоставити да ће објашњење примити без тешкоће. Тражите да отворе уџбеник на страни 71, одељак *Grammaire*. Објасните да се у граматичкој хипотези може поставити као могућност, тј. да се у зависности од неког услова може реализовати, или да се уопште не може реализовати. Дакле, имамо две врсте хипотеза, могућност реализације назива се потенцијал, реализује се или не у садашњости, док друга хипотеза, она која се не може реализовати, припада прошлости.

Све је то приказано на примерима, под *a* хипотезе које је могуће реализовати, под *b* хипотезе које није могуће реализовати јер су постављене у прошлости. Појам хипотезе је присутан у свим језицима, како у француском тако и у српском. Наравно, изражавају се другим граматичким средствима. Ово је веома добар пример да ученици раздвоје значење, које је идентично у свим језицима, и форму којом се то значење преноси. Уколико сте у могућности, уведите у тумачење и енглеске хипотетичне реченице које се формирају са *If*, тај пример ће ученици лако прихватити ако су разумели семантички принцип.

Тај принцип се граматички изражава на следећи начин.

У првој комбинацији: *Si + imparfait / conditionnel présent*

и у другој комбинацији: *Si + plus-que-parfait / conditionnel passé.*

У другом делу вежбе, на примерима глагола *vouloir* и *partir* покажите облике *conditionnel présent* и *passé*.

Трећа фаза

Завршите час анализом текста из *Observez et reprenez – Présent dans la grammaire*.

Наиме, током објашњавања граматике ученици су чули више пута реч презент, и они имају представу о том облику преко матерњег језика где се увек говори о презенту индикатива, а да се појам индикатив уопште не спомиње, јер тај презент је једини функционални презент у српском језику. Сада ученици слушају да се говори о презенту кондиционала, презенту сибжонктива, ускоро ће слушати и о презенту инфинитива и императива. Дакле, неопходно је да им

објасните да су у питању граматички појмови, а не временски. Неопходно је да им споменете модусе, којима ми у српском не оперишемо много, али који су у француском неопходни: индикатив, сибжонктив, кондиционал, императив, инфинитив и партицип. Сваки од ових модуса има више форми и она основна се увек зове презент. Не треба је увек везивати за садашње време, јер је тај презент најчешће везан за моменат одвијања радње главног глагола. Наравно да ученици неће све то схватити нити запамтити. Потребно је само да знају да презент није увек садашње време.

За домаћи задатак можете задати вежбу *Activité 1* из *Exercices complémentaires*, у којој се тражи да ученици преведу текст. Вежба није намењена свим ученицима, али било би добро да је ураде сви.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада *Faire l'impossible ...*

Тема: Избор занимања

Прва фаза

Циљ текстова који следе у уџбенику је да мотивишу ученике на размишљање о будућем позиву с обзиром на то да су они на крају основног и обавезног образовања а пред одлуком да се приближно одреде за животни позив. Овде је приказан један дијалог и текст о комуникацији који имају општи значај, који могу бити поучни сваком ученику. То међутим не значи да се наставник у разговору о избору будућих звања мора држати овде поменутих тема; оне се могу проширити према интересовању ученика и могућностима њиховог изражавања на француском језику.

Приступите обради дијалога *Faire l'impossible ... c'est tout à fait possible*. Саслушајте снимак сваке секвенце у целини, а затим једну секвенцу за другом. У принципу, вокабулар би морао да буде познат, а ако није већина речи је препознатљива јер се односи на теме од глобалног значаја као што је *photographe de presse, communication médiatique* итд... ? Можете им дозволити да прочитају текст дијалога, али овога пута немојте се упуштати у објашњавања, покушајте да тражите информацију само на основу оног што су они разумели из текста и уз помоћ приложених превода речи.

Обележите бројевима сваког дечака и девојчицу и поставите питање:

Le garçon numéro 4 que voudrait-il être ? У том смислу поставите питања за сваког приказаног ученика или ученицу. Пређите на директна питања, с тим што за сада не треба излазити из оквира теме коју обрађујете:

Aimerais-tu travailler dans un journal ? Comme journaliste ? Journaliste sportif ? Photographe de presse ? Spécialiste de relations publiques ? Etc...

Друга фаза

Преслушајте још једном снимак дијалога, а затим увежбавајте дијалог. Било би значајно уколико би га толико усвојили да могу међусобно да комуницирају.

Трећа фаза

Урадите заједно две вежбе које су остале из *Activité 1*: под *c* и од *d*. Вежбе треба на часу урадити само усмено, а то је само индикација да је ученици ураде за домаћи задатак у својим свескама.

Одговори у вежби под *c* су следећи:

Je te promets que je serai à l'heure.

Je te promets que je n'oublierai pas de lui téléphoner.

Je te promets de t'aimer toujours.

Je vous promets de venir ce soir.

Je te promets d'être sage.

Питања за вежбу под *d*:

Veux-tu venir chez moi mardi soir ?

As-tu envie de voir l'exposition sur les robes de femme ?

Monsieur, je voudrais acheter un cadeau pour mon ami.

Je te propose de passer le week-end ensemble !

Viens prendre un verre avec moi !

Tu veux m'épouser ?

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Communiquer c'est faire savoir*

Тема: Комуникација као општи појам

Прва фаза

У овом делу хтели смо да пружимо могућност ученицима да прочитају један сажети текст о комуникацији и на тај начин да систематизују сазнања о овом појму који данас добија врло широке размере. Да бисте знали њихов ниво знања о комуникацији и да бисте знали колико о томе можете да разговарате са њима, покушајте да на њиховом матерњем језику покренете дискусију о том питању.

Биће добро да разграничите шта је комуникација, а шта су средства за комуникацију које називамо медијима. У тексту је реч о штампаним медијима, тј. штампи, и о електронским медијима, радио, телевизија и друго. Разговарајте шта њима значи сама комуникација, тј. примљена информација путем неких средстава, а шта им значи само средство за комуникацију. Наведите их на то да кажу да су медији битни зато што нам пружају информацију, а све остало су узгредне ствари, пре свега забава, а понекад губљење времена.

Када сматрате да сте их добро припремили да прихвате материју о којој ће читати, пређите на обраду текста. И овај текст, као и неке претходне, можете распоредити на два часа. Оцените то према нивоу ваших ученика, времена имате да други део, онај на страни 75, обрадите на следећем часу.

Читајте текст пажљиво и јасно водећи рачуна о интонацији реченица које нису увек кратке. По потреби поновите прочитану реченицу. Немојте читати текст до краја, биће им досадно, издвојте делове, целине. Када прочитате целину, приступите тумачењу. Речи су обилато преведене на страни 75. То нису увек нове речи, многе су препознатљиве и имају интернационални карактер.

Друга фаза

На овај начин обрадите цео текст, на једном или два часа, уз максималну ангажованост ученика.

Трећа фаза

На основу оног дела који сте обрадили поведите разговор са ученицима. Не улазите у тешка питања. Потребно је само да се у одговору садрже главни појмови:

Qu'est-ce que c'est la communication ?

Quand je transmets une information à quelqu'un – c'est la communication.

Quand je parle au téléphone – c'est la communication. Quand j'écris une lettre à quelqu'un c'est la communication. Quand je lis un livre je communique avec l'auteur. Quand j'écoute la télévision ou la radio – c'est la communication. Quand je parle avec vous – c'est la communication.

Comment peut-on communiquer? Pour la communication il faut avoir au moins deux personnes. Elles sont face à face. Elles parlent au téléphone. Elles s'écrivent des lettres.

Souvent, il y a une seule personne qui écoute, l'autre qui parle. La première ne peut pas poser des questions, l'autre ne peut pas répondre aux questions. C'est quand on communique par radio, par télévision, par journaux, par livres.

На овај начин доћи ћете до констатације да постоје различита средства за комуникацију, а та подела је приказана на страни 75 изван текста: *communication médiatique/communication électronique*.

Ако до сада већ нисте урадили, упутите ученике да прочитају самостално текст стрипа *Titeuf : Aux frontières du réel*.

СЕДМИ ЧАС

Предмет: Проналасци у XX веку

Тема. Никола Тесла

Прва фаза

На почетку часа завршите последњу вежбу из радне свеске, *Activité 3* под *a*. Реч је о трансформацији реченица према датом моделу:

*Exepté Monique, tous sont d'accord pour faire une excursion en Grèce.
Sauf moi, toutes mes amies chantent bien.
À l'exception de Stéphanie, dans ma famille on adore aller à la pêche.
Exepté moi, ce soir les copains sortiront au théâtre.*

Друга фаза

Поставите питања о Николи Тесли из *Activité 1* под *b* која су ученици урадили за домаћи задатак.

Quelle est la profession de Nikola Tesla ? Où est-ce qu'il a fait ses recherches ? Où est-ce qu'il est né ? Quand ?

Тражите да ученици прочитају одговоре дате у радној свесци. Затим поставите питање:

Qu'est-ce que vous pensez, quelle est la plus grande invention du XXe siècle ?

На ово питање треба да добијете одговоре према интересовањима ученика. Тешко је оценити заиста који је највећи проналазак двадесетог века, али за једне то може да буде струја, за друге компјутер, за треће телевизија... Мотивишите их да дају одговоре у том правцу:

Je pense que la plus grande invention du XXe siècle est ... Selon moi ...

Ви додајте:

Et l'automobile, est-ce une invention du XXe siècle ?

Oui et non ; c'est-à-dire, on a commencé à construire l'automobile vers la fin du XIXe siècle, mais la fabrication a commencé au début du XXe siècle.

Пређите на обраду текста. Пустите снимак од почетка лекције да бисте им пружили континуитет; задржите се посебно на делу у коме се говори о делу Николе Тесле. Тражите да ученици прочитају у себи текст и да покушају да пронађу значења у речнику за термине које нису разумели. Међу ученицима увек има оних који ће бити врло заинтересовани за аутомобилску терминологију као што је *traction* (вуча), *le moteur à combustion interne* (мотор с унутрашњим сагоревањем), *automobile à essence* (кола која раде на бензин).

Можете додати неке информације ако за то постоји интересовање: савремени аутомобили имају *traction d'avant* (предњу вучу), а могу бити и *voiture à essence*, *voiture à diesel*, и *voiture à gaz*.

Ако ученици постављају питања о аутомобилима која превазилазе ваша очекивања и одузимају вам много времена, искористите то да једној малој групи задате задатак да код куће обради ту лексику на основу расположивих речника, или да је пронађе на Интернету, а осим тога могли би на пример и да припреме марке француских аутомобила.

Трећа фаза

Када завршите са тумачењем значења, увежбавајте читање уз појединачне коментаре.

Могли бисте у овом делу часа да тражите да ученици нешто кажу о стрипу који су прочитали код куће. Онима који нису нашли решења за понека значења у стрипу, помозите сада и омогућите им да га поново прочитају.

Провера усвојене способности комуникације на основу обрађеног градива

Peux-tu dire les professions des membees de ta famille ?

Mon grand-père est ... Ma grande mère est ...

Mon père est .... Ma mère est ...

Mon oncle est ... Ma tante est ...

Mon cousin est ... Ma cousine est ...

Mon frère est ... Ma sœur est ...

Je serai ...

Dossier 7

Paris : Les monuments à travers l'histoire

Досије 7 садржи:

Теме: Париз кроз историју, споменици и историјски догађаји у којима су настали

Комуникативне функције: обавестити се о превозу, земљи, граду, обичајима

Форме текстова:

- дијалошки текст: *Je vais à Paris ...*
- прозни текст: *Qui a fondé Paris ?; Paris ; Paris dans l'histoire de France,*
- песма: *Sous le ciel de Paris, Yves Montand*

Граматика: изражавање блиске прошлости и блиске будућности; *bien que* + *subjonctif*

Парадигма: *Je viens de + infinitif, Je vais + infinitif*

Познавање цивилизацијских садржаја: сликар *Caillebotte, Rue de Paris par temps de pluie*; историја Париза и њених споменика; *Louis XIV, Napoléon Bonaparte*; шансона *Sous le ciel de Paris, Yves Montand*

ПРВИ ЧАС

Предмет: Обрада дијалога *Je vais à Paris*

Тема: Легенда о постанку Париза

Прва фаза

Имајући у виду да је ово последња лекција француског језика у основношколској настави сматрали смо да је упутно обновити у њој цивилизацијске елементе уз један нови приступ, историјски, који ће многим ученицима бити од користи.

Позовите ученике да разгледају уводне странице лекције: објасните наслов, о Паризу и споменицима они су имали прилике да сазнају доста током учења француског језика, међутим у овој лекцији они ће научити када и којом приликом су ти споменици настали.

Можете прочитати приказану садржину лекције, а затим питајте ученике шта насловна слика представља и ко је аутор. *Gustave Caillebotte*, чија је слика приказана, живео је у другој половини XIX века и припада правцу импресионизма. Слика *Rue de Paris par temps de pluie* представља Париз у XIX веку. Која је разлика између модерног Париза и овог овде представљеног? Нема много, Париз је увек био леп град. Једино можемо приметити *les rues pavées* које су нестале са париског подручја и *le transport en carrosse traînée par des chevaux* који је актуелно интересантан за париске музеје.

Циљ дијалога који ћете обрадити на почетку овог часа је да подстакне мотивацију ученика и интересовање за оне текстове који следе у овој лекцији. Дакле, Стефани, Доминикова старија сестра, иде у Париз, али она о том граду не зна много. Доминик јој даје инструкције, он све зна и то преко књига.

У дијалогу се углавном понављају и речи и структуре и језичке функције које су обрађиване током протеклог времена. Наравно, питање је колико су то ученици усвојили. Зато почните на уобичајен начин. Пустите снимак дијалога. Оставите ученицима десетак минута да сами раде на тексту. Затим поновите снимак и приступите објашњавању значења. По претпоставци, ученици се могу запитати за реченицу *bien que tu n'aies pas encore ...* али ће већина схватити значење из контекста. Теже ће бити да схвате значење *j'ai beau faire un effort ...* Интервенишите у оба случаја, у првом дајте граматичко објашњење, у другом дајте значење израза *avoir beau* + инфинитив – што преводимо узалуд сам (чинио)...

Тражите да читају дијалог удвоје и помозите им да одржавају интонацију дужих реченица. Обратите пажњу на изразе који су приложени изван текста, то су значајне конструкције за њихову конверзацију и треба их научити.

Друга фаза

Одмах после обраде дијалога, приступите обради и читању текста *Qui a fondé Paris*. Морате нагласити да је овде реч о легенди како не би било забуне у односу на садржаје које ученици већ знају из историје. Парис, Пријамов син, према Хомеровим спевовима, погинуо је у Тројанском рату. Међутим, легенда овде приказана, налази се у француским хроникама. Овим текстом, који има информативан значај и који је само једна од легенди која се прича о оснивању великих европских градова, увешћете ученике у необични историјат постанка Париза. Један тако необично основан град, по легенди, остаје увек необичан и плени својом лепотом.

Трећа фаза

Да не би све остало на легенди, упутите ученике на чињенице у вези с историјом Француске, а то значи у вези с историјом Париза. На тај начин ћете их припремити за читање и разумевање текстова који следе. Французе није мимоишао ниједан значајан историјски догађај, нити постоји рат у коме нису

учествовали. Оно што им можете саопштити да бисте им приближили текст је следеће:

L'histoire de la France est longue. La France est fondée au IXe siècle ; avant elle était unie dans un grand état qui comprenait l'Allemagne, les Pays bas, l'Italie et l'Espagne.

Depuis le IXe siècle la France grandit et aujourd'hui c'est un pays très important dans le cadre de l'Europe. Elle compte environs 60 mille d'habitants.

Le plus grand moment de l'histoire de France c'est la révolution de 1789 ; l'idéologie des révolutionnaires était liberté, égalité, fraternité ; le produit de cette idéologie est la charte du Droit de l'homme qui est actuellement devenue l'idéologie planétaire.

Les guerres de Napoléon Bonaparte ont été célébrées en France et actuellement à Paris il y a un grand nombre de monuments qui nous rappellent cette époque.

За домаћи задатак ученици могу урадити вежбе *a* и под *c* из *Activité I*.

ДРУГИ ЧАС

Предмет: *Grammaire ...*

Тема: Исказивање блиске будућности и блиске прошлости

Прва фаза

Час можете почети тражењем основних информација о ономе што су научили на претходном часу. Први круг питања може да се односи на припреме Стефани за пут у Париз:

Connait-elle la ville de Paris ? Les monuments ? L'histoire ? Dominique, connaît-il la France et Paris ? Qu'est-ce qu'il conseille à sa sœur ?

Други круг питања може да се односи на легенду о оснивању Париза:

Savez-vous quand la France est fondée ? Et Paris ? Selon la légende, qui a fondé Paris ? Qui a fondé Rome ? Où peut-on lire ces légendes ?

Трећи круг питања може да се односи на историјат Француске који су чули од наставника на часу:

Est la France un vieux pays ? Est-ce un grand pays ? Combien de millions d'habitants ? A-t-elle participé dans les événements historiques en Europe ? Итд.

Разговор о Француској можете водити у више праваца: географски положај, велики градови, реке... књижевници које познајемо, шансоне, спорт...

Друга фаза

Позовите ученике да читају дијалог; овог пута да бисте им скренули пажњу на два глаголска облика: *Je viens te demander quelques renseignements* и *Maintenant que vais-je faire.*

Тражите да направите разлику између та два облика. Можда нису приметили да је у првом облику употребљен глагол *venir*, у другом *aller*; ученици су већ много пута употребљавали ове облике, али је питање да ли су приметили разлику у глаголима који указују на значење: *venir* да је радња управо завршена, *aller* да је радња претпостављена у блиској будућности. Тако се и зову *passé récent* и *futur proche*.

Пређите на обраду одељка *Grammaire* и потврдите на примерима и на парадигми ово што сте управо објаснили. У оквиру овог дела, немојте да пропустите везник *bien que* и посебне глаголске облике који се везују с њим. Иако је *subjonctif* као глаголска форма у овом наставном циклусу приказан само у контекстима у којима се јавио, потребно је подсетити ученике и на овај облик који ће од следеће школске године уколико наставе учење француског језика у било којој школи, детаљније обрађивати.

Трећа фаза

У овом делу часа, ради утврђивања обрађених глаголских форми, урадите, заједно, вежбу под *a* и под *c* из *Activité 3*. Уколико вам недостаје времена да ученици запишу форме, урадите усмено и задајте им да код куће заврше рад.

Mon frère vient de se marier. Mon frère va se marier.
Tu viens de rentrer tôt ce soir. Tu vas rentrer tôt ce soir.
Nous venons de préparer un délicieux gâteau.
Nous allons préparer un délicieux gâteau.
Les filles viennent d'organiser une soirée.
Les filles vont organiser une soirée.
Vous venez de faire une grave erreur.
Vous allez faire une grave erreur.
Je viens d'écrire un message à ma copine.
Je vais écrire un message à ma copine.

ТРЕЋИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Paris*

Тема: Париз кроз историју

Прва фаза

Позовите ученике да отворе радну свеску, *Activité 1* под *b* и на основу питања која су ту дата поведите разговор о њиховим интересовањима.

Vous vous intéressez à l'histoire ? À la géographie ? À l'art ?

Quels monuments de Paris connaissez-vous ?

Називе споменика које ученици казују напишите на табли. Ако се ученици не сећају назива неких споменика које сматрате да треба да знају, подсетите

их и напишите и те називе на табли. А затим их позовите да пронађу и одреде место споменика на плану Париза који је приложен на страни 81. Може се очекивати следећи опис:

Voilà la Seine, elle partage Paris, c'est la rive gauche c'est la rive droite ; voilà la Cité et Notre-Dame de Paris, c'est le pont Saint-Michel, voilà le Louvre ; il est sur la rive droite ; les Champs-Élysées et l'Arc-de Triomphe sont aussi sur la rive droite.

Друга фаза

Обрадите текст о Паризу, страна 84. Овај кратак текст, заједно са приложеном сликом, мотивише ученике да размишљају о том великом граду, пуном споменика који сведоче о његовој славној прошлости. Пустите снимак текста и позовите ученике да га прате у књизи, а затим га преведите. Искористите текст за вежбање изражајног читања.

Трећа фаза

Вратите се на 83. страну. Поставите питања ученицима која треба да их уведу у језичку функцију *se renseigner*:

Aimeriez-vous voyager ? Dans quel pays ? Un pays lointain, que vous ne connaissez pas. Par exemple vous partez pour la Papouasie-Nouvelle-Guinée. Savez-vous où est ce pays ? Supposons que vous le savez.

Mais pour y aller, vous devez vous renseigner comment on y peut aller.

Donc, vous devez vous renseigner sur le moyen de transport.

Пређите на питања дата у одељку *Observez et retenez*. Прегледајте питања и одредите неколико ученика који ће за домаћи рад спремити и на следећем часу реферисати како бисмо могли да од нашег града одемо до Папуе Нове Гвинеје.

(На пример: *Où se trouve la Papouasie ? Dans l'Océanie. Donc, il faut prendre l'avion. Combien coûte le billet ? Il fait escale ? Où ? Combien d'heures dure le vol ?*)

По истом поступку друга група ученика припремиће кратак реферат о Сенегалу на основу датих питања, трећа група о неком главном граду, на пример о Токију или Њујорку, а четврта о обичајима људи у некој земљи, на пример у Енглеској или Кини.

ЧЕТВРТИ ЧАС

Предмет: Обрада текста *Paris dans l'histoire de France* (први део)

Тема: Француска кроз историју

Прва фаза

Час можете почети обрадом вежбе под а – *Apprenez à prononcer correctement* из *Activité 2*.

Циљ ове вежбе, коју ћете урадити уз помоћ снимка, јесте да ученици дефинитивно науче да коректно изговарају називе споменика и значајних места у Паризу о којима ће често слушати и о којима ће можда и сами често причати. Осим тога, приложена су у вежби и имена познатих личности о којима је било речи у уџбенику или ће бити речи у наредних неколико часова. Да не би изговарали нека имена за која нису никада чули, прочитајте прво текст уз објашњење шта је шта или ко је ко. Затим пустите снимак и тражите да ученици понављају уз снимак.

Друга фаза

Позовите ученике да погледају слике на странама 85, 86, 87 и 88 уџбеника. Неке би требало да препознају: *Notre-Dame*, *le Pont Neuf*, *Versailles* и друге. О споменицима културе у Паризу било је речи у претходним лекцијама и у претходним уџбеницима. Ипак, крените од самог почетка слика и обновите све, њихов назив, њихову намену, све што знате, а о другим, као на пример о таписерији, реците да је то врло позната таписерија из Музеја средњовековне уметности *Дама с једнорогом*. (Можете напоменути да је преведен роман Трејси Шевалије под истим насловом.) Треба рећи ученицима да је крајем средњег века, а нарочито у ренесанси била развијена у Француској израда таписерија на којима су радили велики мајстори по наруџбинама властелина. Таписерије које су сачуване могу се видети у музејима широм Француске. Даље, на слици ће видети и Наполеона Бонапарту, чувену Давидову слику која се чува у Лувру. Дакле, уместо било каквог увода у текст прегледајте и прокоментаришите приказане слике. Ученицима ће бити јасно да ће у овој лекцији бити речи о историјату споменика које они мање-више већ познају.

Пустите снимак текста и позовите ученике да га прате у књизи. У овом првом делу саслушајте текст који се налази на 85. страни.

Трећа фаза

Приступите уобичајеном поступку при обради текста. У првом делу текста помиње се *l'art gothique* и приписује се катедрали *Notre-Dame*. Приликом тумачења значења можете објаснити да је то уметничка форма која се примењивала у архитектури од XII века до ренесансе и према којој су грађене катедрале, цркве и замкови. Лексички је врло тешко улазити у одлике готике, занемарите тај детаљ. Други део текста у коме се говори о рату између католика и протестаната, повежите са филмом *Краљица Марио*, који је код нас имао много успеха јер је Горан Бреговић написао музику за тај филм. Немојте се упустити у тумачење овог рата, ученици ће тешко моћи да схвате ситуацију у Француској у XVI веку. Реците само да је реч о верским ратовима у којима су много страдали протестанти, а Анри IV је краљ који је успео да оконча крвопролиће.

После тумачења значења пустите још једном снимак и затим, тражите да ученици читају текст.

На основу вежбања која су ученици добили на претходном часу – обавештавање о некој земљи, граду, обичајима – задајте овог пута исти задатак свим ученицима, да прикупе податке о Мартинику. Ево основних података на које треба усмерити питања:

La Martinique est une île qui se trouve dans les Caraïbes, l'archipel des Petites Antilles. La Martinique est un département français d'outre-mer. La capitale est Fort-de-France. L'île a été découverte par Christophe Colomb en 1502 et colonisée plus tard par les Français. Les habitants de Martiniques sont martiniquais et ils sont un peu plus de 300.000 qui vivent sur l'île.

ПЕТИ ЧАС

Предмет: Обрада дела текста *Paris dans l'histoire de France*

Тема: Историјат споменика културе

Прва фаза

Почните час тако што ћете пустити снимак песме *Sous le ciel de Paris* коју пева Ив Монтан. На ових неколико часова колико вам је преостало до краја школске године можете повремено слушати ову песму, више због атмосфере него с намером да је они науче. Ученици ће свакако запамтити ову веселу мелодију, а многи ће погледати и њено значење. Оставите им на вољу да ли ће је певати или само слушати. У сваком случају, треба да знају за име Ива Монтана, не само као шансоњера већ и као глумца.

Затим тражите од ученика да читају обрађени текст на 85. страни. Проверите да ли су запамтили слике, једноставно тражите да вам кажу: *Voici Notre-Dame; C'est la cathédrale de Paris; Sa construction a commencé au XIIe siècle, elle se trouve sur une île au milieu de la Seine.*

Наравно, питања треба постављати за појмове које ученици знају. *Place de Vosges* њима није познат, али можете им рећи да је управо у једној од тих зграда живео *Victor Hugo*, и да је у његовој кући основан Музеј Виктора Игоа. Пређите на стране 86 и 87. Обновите називе слика које су приказане: *Le Pont Neuf, Dame à la licorne, Versailles, Le Louvre, La Bastille*. По потреби, објасните да је *Le Pont Neuf* најстарији мост у Паризу, налази се на врху *Cité*-а и повезује леву и десну обалу Сене; да се таписерија *Дама с једнорогом* чува у Музеју средњовековне уметности, да је Версај дворак француских краљева, Лувр је музеј, а Бастиља је била затвор који су Французи срушили и тако је започела Француска револуција.

Пустите снимак текста дат на странама 86 и 87.

Друга фаза

Приступите уобичајеном поступку при обради текста. После саслушаног снимка, тражите да ученици посвете мало времена читању текста. У њему нема

језички ничега што већ није понуђено у претходним лекцијама. Ипак, све што је потребно да би разумели текст, наћи ће у речнику на крају књиге, или ће се обратити свом другу или наставнику.

И овај текст је информативног карактера, потребно је да запамте неколико података који спадају у познавање француске цивилизације.

Међутим, поред значења лексичке природе, овде треба објаснити и неке историјске датости. Ученици треба да знају да је епоха Луја XIV веома важна у историји француског народа, да су њега звали *Le roi soleil*; XVII век је век класицизма и на двору Луја XIV, тј. у Версају, Луј XIV је окупљао бројне уметнике и друге познате људе и давао им је услове да раде. Тако су и *La Fontaine* и *Molière* живели на двору, читали своја дела и приказивали своје позоришне комаде. Међутим, да слика не би била толико романтизована, треба рећи и ону другу страну: у то време Француска је водила многе ратове, и максималне порезе узимала од народа. Луј XIV је био апсолутиста и водио је рачуна једино о елити. Народ ће дуго трпети и тешко живети, што ће на крају, али тек у следећем веку, довести до велике Француске револуције 1789. године.

Преслушајте снимак текста још једном. Тражите да ученици читају текст и при том контролишите њихово разумевање догађаја.

Трећа фаза

Урадите усмено вежбу под *b* из *Activité 3*. На основу модела који је дат у вежби, повежите три реченице релативном заменицом *dont*. За домаћи задатак ученици ће уписати целе реченице на предвиђеним линијама.

Ученици који се истичу знањем могу да ураде и вежбу под *b* из *Activité 2*.

Њихов је задатак да прочитају текст, да га протумаче и да дају своје мишљење о прочитаном тексту.

ШЕСТИ ЧАС

Предмет: Обрада дела текста *Paris dans l'histoire de France*

Тема: Историјат споменика културе

Прва фаза

Ради добре атмосфере, почните час слушајући песму *Sous le ciel de Paris*.

Позовите ученике да прате текст у књизи, али немојте се упуштати у тумачење песме, осим ако они не захтевају, нити инсистирати да је науче.

Да бисте сместили догађаје за које су везани споменици културе о којима говорите већ трећи час, извршите периодизацију; поставите питање или подсетите ученике да је Француска као самостална држава настала у IX веку, после поделе царства Карла Великог.

То је био *Moyen âge*; XV и XVI век су периоди ренесансе (*Renaissance*) – дакле у ово време су се водили верски ратови (*Henri IV*), затим у XVIII веку

настаје доба класицизма (*Louis XIV*); XVIII век је доба просветитељства (*époque des Lumières*) познато по енциклопедистима (Русо, Волтер, Монтескје, Дидро итд.) али и по Револуцији из 1789. Крај XVIII века и почетак XIX века је период Наполеонове владавине и његових освајања све до 1814, када је поражен на Бородину, и неуспешног покушаја да поново освоји власт на Ватерлоу, где га је поразио енглески војсковођа Веллингтон.

Пређите на текст на странама 86 и 87. Пустите снимак, да би се ученици подсетили на садржину текста, а затим тражите да кажу неколико детаља везаних за слике које су приложене. Дозволите им да се потпомогну текстом, али не да читају, већ да из њега извуку потребне детаље и да их саопште.

Затим, наставите са слушањем текста датог на страни 88 уџбеника. Дајте ученицима десетак минута да сами раде на тексту, а затим заједнички тумачите значење. Преслушајте снимак текста још једном, тражите да ученици читају текст.

Душанка Точанац Миливојев

Le français pour nous 4
Француски језик за 8. разред основне школе
Четврта година учења
ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

Прво издање, 2010. година

Издавач
Завод за уџбенике
Обилићев венац 5, Београд
www.zavod.co.rs

Лектор текста на српском језику
Мирјана Милошевић

Ликовни уредник
Аида Спасић

Корице
Бранко Жужић

Графички уредник
Стеван Паковић

Коректор
Ружица Живановић

Обим: 6 штампарска табака
Формат: 16,5 × 23,5 cm